

rijksuniversiteit
groningen

Magazine voor alumni en relaties
Nummer 2, juli 2011

Broerstraat 5

In dit nummer:

Computers die onze taal écht begrijpen

Waarom wachten we met kinderen?

Plastic zonnecel in een stroomversnelling

Spannende boeken voor de vakantie

**Alumnus van het Jaar
Stine Jensen**

'Ik wil de wereld een beetje ingewikkelder maken'

Comenius

Executive leergangen over visie en leiderschap

In samenwerking met de topuniversiteiten van Leuven, Bologna, Heidelberg, Praag, Cambridge, Istanbul, Groningen, Harvard, Yale, Stanford, Berkeley, Beijing en Shanghai

Nationale Comenius Leergang

Executive programma over visie en leiderschap met een keur aan inzichten uit de klassieke wetenschapsgebieden: wijsbegeerte en religie, recht, sociale, medische en natuurwetenschappen, letteren, kunst, cultuur en economie. Niet 'koude' academische kennis staat centraal, maar kennis die verrijkt is met de persoonlijke visie en levenservaring van vooraanstaande sprekers.

Tijdsduur: 7 x 2 aaneengesloten dagen gespreid over 9 maanden
Startdata: woensdag 16 november 2011
Locatie: centraal in Nederland

Europese Comenius Leergang

Internationaal executive programma waarin leiderschapontwikkeling centraal staat. In samenwerking met de internationaal vermaarde universiteiten van Leuven, Bologna, Heidelberg, Praag, Cambridge, Istanbul en Groningen worden vakoverstijgende inzichten uit zeven klassieke wetenschapsgebieden aangereikt. De leergang stimuleert het vermogen om fundamentele veranderingen te herkennen en er op in te spelen.

Tijdsduur: 7 x 3 aaneengesloten dagen gespreid over een jaar
Startdata: woensdag 23 november 2011
Locaties: Leuven, Istanbul, Heidelberg, Bologna, Praag, Cambridge en Groningen

Themaleergang Financiële Ethiek

Deze executive leergang daagt ervaren bestuurders en eindverantwoordelijken, werkzaam in de financiële sector of verantwoordelijk voor het financieel beleid binnen hun organisatie, uit hun ethisch kompas aan te scherpen. Vanuit vakoverstijgende colleges, die een brug slaan tussen ethiek en de dagelijkse praktijk, worden actuele thema's en dilemma's onderzocht. Vooraanstaande sprekers uit zowel wetenschap als bedrijfsleven leveren hieraan hun bijdrage.

De leergang zet deelnemers aan tot reflectie op persoonlijke impliciete waarden en normen alsook op de waarden en mores binnen de werkcontext.

Tijdsduur: 6 x 2 aaneengesloten dagen gespreid over 9 maanden
Startdatum: donderdag 1 december 2011
Locaties: centraal in Nederland

American Comenius Course

Executive topprogramma over 'leiderschap en spirit' in samenwerking met hoogleraren van de Amerikaanse universiteiten Harvard, Yale, Stanford en Berkeley. Aan de universiteiten zullen de thema's 'power', 'dignity', 'breaking new ground' en 'out-of-the-box thinking' uitgediept worden. De American Comenius Course biedt deelnemers inzicht in de fundamentele krachten en dynamieken die verandering teweeg brengen.

Tijdsduur: 2 studiereizen van een week
Startdata: zondag 6 november 2011
Locaties: Cambridge, New Haven, Stanford en Berkeley (USA)

Chinese Comenius Course

Executive leiderschapsprogramma over 'leiderschap, balans en daadkracht' in samenwerking met vooraanstaande wetenschappers van Chinese topuniversiteiten. Deze leergang biedt niet alleen diepgaand inzicht in de krachten achter de Chinese groei maar ook in de speerpunten van het Chinese denken. De Chinese Comenius Course is een waardevolle verrijking van uw leiderschap en biedt u de handvatten om in te spelen op de fundamentele uitdagingen van dit moment.

Tijdsduur: 2-daagse module in Nederland en een studiereis van 9 dagen
Startdata: donderdag 13 oktober (startmodule) en zaterdag 5 november 2011 (studiereis)
Locaties: Leiden, Beijing en Shanghai

Sprekers

mgr. Bär | em. prof.dr. Heleen Dupuis (Universiteit Leiden) | prof.dr. Vincent Icke (Universiteit Leiden/Universiteit van Amsterdam) | prof.dr. John Rijsman (Universiteit van Tilburg) | prof.drs. Paul Scheffer (Universiteit van Amsterdam) | prof.dr.ir. Sander Bais (Universiteit van Amsterdam) | prof.dr.mr. Afshin Ellian (Universiteit Leiden) | prof.dr. Paul van Tongeren (Radboud Universiteit Nijmegen) | prof. Herman Beck (Universiteit van Tilburg) | prof. Martin van Hees (Rijksuniversiteit Groningen) | prof.dr. Marian Verkerk (Rijksuniversiteit Groningen) | prof.dr. Jaap van Manen (Rijksuniversiteit Groningen) | drs. George Möller | prof.dr. Johan Verstraeten (Leuven) | prof. Soli Özel (Istanbul) | prof.dr. Konrad Beyreuther (Heidelberg) | mr. Gherardo Colombo (Bologna) | prof.dr. Simon Conway Morris (Cambridge) | prof. Milan Knizak (Praag) | prof. Hugh O'Doherty (Harvard University) | prof. Paul Bracken (Yale University) | prof. Hank Greely (Stanford University) | prof. Stephen P. Hinshaw (Berkeley University) | prof. Leonard Blussé (Universiteit Leiden) | prof. Peter Ho (Universiteit Leiden) | prof. Dong Zhenghua (Peking University) | prof. Lu Ming (Fudan University)

Bel voor meer informatie drs. Sandra Roelen-Hendriks

050 - 316 22 23

www.comeniusleergang.nl

rijksuniversiteit
 groningen

> 4 **Midden in de tijdgeest**

De filosofe, publiciste én Alumnus van het Jaar 2011 wil de wereld graag een beetje ingewikkelder maken..

> 6 **Sterken stelt**

> 7 **Alumnus in het buitenland**

> 8 **Mijn computer begrijpt me**

Op een Endowed Chair leert Johan Bos zijn computer ondubbelzinnig Nederlands

> 10 **Alumnus schrijft boek**

> 11 **Ain Wondre Stad**

> 12 **Waarom wachten we met kinderen?**

Melinda Mills, hoogleraar Sociologie van de levensloop, zoekt haar antwoorden in immense, gekoppelde computerbestanden

> 14 **Plastic zonnecel verdringt silicium**

Subsidie van vijf miljoen euro brengt Kees Hummelens goedkope zonnecel snel dichterbij

> 16 **Spannende romans van vijf alumni**

> 18 **Alumnus schrijft verhaal: De ontmoeting**

> 19 **Ondernemen met een big smile**

Twee alumni bedrijfskunde bouwen gewone auto's om tot elektrische heilige koeien

> 20 **Altijd afvragen: 'Waar doen we het voor?'**

Nationale Ombudsman Alex Brenninkmeijer begon als student niet zelfverzekerd

> 23 **'Spread the good news about Groningen'**

Buitenlandse studenten enthousiast om straks 'international ambassador' te zijn

> 24 **Column Tienke Koning**

> 25 **Fondsenwerving**

> 26 **Alumni Actief'**

> 27 **Terug op de RUG**

> 28 **Life Long Learning**

> 30 **Oraties, Portretten en Colofon**

> 32 **Alumni Achteraf**

De Hongaarse schrijver Frigyes Karinthy (1887-1938) kwam als eerste met het idee dat iedereen met een willekeurige andere mens in contact staat via een zeer klein aantal tussenpersonen (Jan kent Pjotr, Pjotr kent Ahmed, Ahmed kent Chen enz.). De theorie van de 'six degrees of separation' stelt dat iedereen op aarde via een netwerk van zes niveaus met elkaar verbonden is. Door internet en 'social media' is dit sociale netwerk nog reëler geworden en het aantal degrees of separation verminderd: iedereen vindt op Facebook of LinkedIn vaak al direct degene die men zoekt, zonder tussenkomst van derden (of 'vierden' of 'vijfden').

'Netwerken', daar draait het tegenwoordig om: je met anderen verbonden weten en iets voor elkaar kunnen betekenen. Dat geldt ook voor alumni, die immers een connectie hebben met de honderdduizend anderen die ooit behoorden tot de RUG-gemeenschap. Rector magnificus Elmer Sterken haalt daarom de benoeming van Klaas Knot aan: wij kunnen ons als alumni van de RUG allemaal verbonden voelen met de nieuwe president van de Nederlandsche Bank. Ook weinig 'degrees of separation' liggen er tussen u en publiciste en filosofe Stine Jensen, die gekozen is tot onze Alumnus van het Jaar 2011. Ze prijkt op de voorkant van dit blad en het hoofdartikel is aan haar gewijd. Hierin noemt ze overigens meteen haar nog immer bestaande vriendenkring uit de Groningse tijd. Hetzelfde is het geval met de vriendinnen van het basketbalteam die dit jaar hun 26ste reünie hielden, zoals beschreven in de rubriek 'Alumnus schrijft verhaal'.

Dat je je als RUG-alumnus in goed gezelschap bevindt, blijkt uit allerlei artikelen: over de nationale ombudsman Alex Brenninkmeijer, de waarnemend burgemeester van Alphen aan den Rijn Bas Eenhoorn, zonnecelspecialist Kees Hummelens, de plaatsvervangend ambassadeur in Tokio Nienke Trooster. Kortom, u hoeft zich niet te vervelen met deze *Broerstraat 5*. En mocht dat toch gebeuren, dan hebben we een leestip: probeer eens een spannende thriller geschreven door een medealumnus...

De redactie
redactieB5@rug.nl

Foto voorkant > Stine Jensen, Alumnus van het Jaar 2011 FOTO > STIJNTJE DE OLDE

Midden in de tijdgeest

Boeken over liefde, vriendschap, Facebook en Wikileaks, de tv-serie 'Dus ik ben' over actuele filosofische vragen, diverse mediaoptredens en opiniestukken. We konden de afgelopen jaren niet om filosofe en literatuurwetenschapster **Stine Jensen** heen. Voor de jury was het daarom duidelijk: Jensen is de Alumnus van het Jaar 2011. Want: 'Ze weet relevante thema's uit het dagelijks leven te verbinden met de zienswijzen en kennis van wetenschappers.' De liefde is volslagen wederzijds. Jensen straalt als ze praat over haar studententijd in Groningen.

‘En altijd een briesje en mensen die zich daartegen weren...’

De eersten die ze mailde om te vertellen dat ze Alumnus van het Jaar was geworden, waren haar vrienden van studentenvereniging Cleopatra. Want wat heeft ze dáár veel tijd doorgebracht, zat er zelfs een jaar in het bestuur. De vriendengroep van toen is blijven bestaan. ‘Binnenkort wordt een van ons veertig, we zijn echt al twintig jaar vrienden. We hebben zelfs een naam, Pronto. We waren een keer met zijn allen in Maastricht en daar zagen we een zielige beer in een kooi. Die hebben we toen op de een of andere manier Pronto genoemd.’

Als Jensen aan Groningen terugdenkt, mijmert ze. Ze heeft niet echt één herinnering die eruit springt. ‘Het zijn meer losse beelden. Ik zie mezelf zitten in Café Mulder, schaken. Door de stad fietsen. Samen eten. Vrienden maken, vriendjes en dat het dan uitgaat. En altijd een briesje en mensen die zich daartegen weren.’

Ze koos voor Groningen, omdat het ver weg was van haar ouders in Oegstgeest. ‘Leiden lag naast de deur, dat wilde ik niet. Aan Amsterdam was ik nog niet toe, dat vond ik een te grote stad. Groningen was precies goed. Ook omdat het voor iederéén ver was. We moesten allemaal nieuwe vrienden maken, iedereen wilde 's avonds gezelschap. Dat is anders op de Vrije Universiteit, waar ik nu les geef, die studenten wonen allemaal thuis.’

De straat op

‘Dat ik Alumnus van het Jaar geworden ben, vind ik een eer. De mensen die mij voorgingen zijn heel leuk, Jeroen Smit en Jelle Brandt Corstius, dat is best een rijtje waar je tussen wilt staan. Maar ik snap wel wat ik met ze gemeen heb. Het gaat erom dat je wat je tijdens je studie in Groningen hebt opgedaan, weet te vertalen naar iets waar veel mensen wat aan kunnen hebben. Met die prijs vestigen ze niet alleen de aandacht op mij, maar ook op het belang van de wetenschap en het belang van de filosofie, dat vind ik positief. Wat dat betreft is dit ook een opsteker voor de Faculteit Wijsbegeerte. Ik hoop dat ze daar trots zijn en denken, hé, Stine, die kennen we, daar heb ik nog les aan gegeven.’

Jensens werkwijze is niet die van een filosoof uit de stripverhalen, die de hele dag zit te denken en dan komt met een totaalconstructie die de wereld verklaart. Jensen geeft commentaar bij actuele zaken. ‘Dat komt door die opleiding in Groningen. Toen ik daar ging studeren was er net een nieuwe stroming in opkomst, de empirische filosofie. De faculteit was erg vernieuwend, midden in de tijdsgeest en precies op de hoogte van wat in Frankrijk ene Bruno Latour deed. Dat was een figuur die vond dat filosofen naar buiten moesten, de straat op, niet alleen maar boeken

lezen. Ze moesten een antropologische houding aannemen. Het is wel logisch dat daaruit een generatie is voortgekomen die aan de maatschappij gerelateerde dingen doet. Er zijn er meer van mijn lichterling voor wie dat geldt. Ik zat bijvoorbeeld toevallig in de collegebankjes naast Luuk van Middelaar, die dit nu toepast in het hart van de politiek en zo naar de kern van politieke vraagstukken gaat. Ik vind het leuk om deel uit te maken van die generatie.’

Toch had ze aanvankelijk esthetica willen studeren, maar dat wordt in Groningen simpelweg niet aangeboden. Het leek haar een mooie combinatie met literatuurwetenschappen, wat haar hoofdvak moest worden. Omdat dat een bovenbouwstudie is, moest ze eerst een andere letterenpropedeuse halen. Ze koos voor Engels, maar dat viel enorm tegen. ‘Het was zo schools, ik dacht echt: waar ben ik nu terechtgekomen, dit is toch de universiteit?’ Daarom ging ze avondcolleges filosofie volgen. ‘Dat was geweldig. Toen ben ik ook overdag filosofie gaan doen, naast literatuurwetenschap.’

Na haar studie was promoveren een logische keuze. ‘Ik kon me eigenlijk niets anders voorstellen, heb ook niets anders overwogen. Nog vier jaar leren, nog vier jaar studeren, heerlijk. Gelukkig was die bijzondere combinatie van vakgebieden wel uitzonderlijk, waardoor ik snel een plek vond. Ik ging naar Maastricht. Dat heb ik niet makkelijk gevonden. Maar ook dat hoort bij Groningen, iedereen gaat er weer weg.’ Ondanks de diepe dalen die gepaard gaan met studeren en promoveren, zou ze het allemaal zo weer doen. ‘Alleen zou ik een ander vriendje nemen,’ lacht ze.

Vrouwen en apen

Haar proefschrift werd goed ontvangen. Maar de meeste dissertaties krijgen een mooie plek in de bibliotheek en blijven daar. Het boek van Jensen leek geen ander leven beschoren. Ze werkte zich ondertussen een slag in de rondte als beginnend literatuurcritica voor onder meer de *NRC*. Tot een aap in een kooi zich een weg naar de wereldfaam beet. Opeens googlede iedere Nederlandse journalist ‘vrouwen + apen’. En dat leverde steeds maar één bruikbaar resultaat op, namelijk het proefschrift van Jensen. En Jensen bleek bijzonder mediageniek. Dankzij Bokito raakte haar carrière in een stroomversnelling.

Ze heeft haar onverwachte weldoener opgezocht in Blijdorp. Ook met zijn slachtoffer had ze contact. ‘Ik werd door haar dochter opgebeld. ‘Je schrijft over haar, maar je hebt haar niet zelf gesproken,’ zei ze. Een terecht verwijt, maar mijn artikel ging over de beeldvorming die rondom haar is ontstaan, niet over haarzelf. Dat heb ik geprobeerd uit te leggen, want ik begrijp best dat zij dat anders voelt.

Stine Jensen (1972) werd geboren in Denemarken, maar kwam op haar tiende naar Nederland. In Groningen studeerde ze literatuurwetenschappen (1996, cum laude) en wijsbegeerte (1997). Ze promoveerde in 2002 in Maastricht op haar proefschrift *Waarom vrouwen van apen houden*. Ze doceert literatuurwetenschap aan de Vrije Universiteit en schrijft voor *Opzij*, *NRC*Next* en verschillende andere media. Daarnaast schreef ze verschillende boeken, zoals *Echte Vrienden* (2011), *Het Broekpak van Olivia Newton John* (2011), *Turkse Vlinders* (2008) en de roman *Dokter Jazz* (2009). Verder maakt ze de televisieserie ‘Dus ik ben’. Op vrijdag 1 juli krijgt ze de prijs die hoort bij de titel Alumnus van het Jaar uitgereikt door rector Elmer Sterken.

[vervolg op pagina 6](#)

Voor die familie was al die media-aandacht een ramp.' Beeldvorming, dat is haar voornaamste interessegebied. Hoe zien we dingen, en hoe verhoudt zich dat tot de werkelijkheid? 'Wat dat betreft is die combinatie tussen literatuurwetenschap en filosofie weer heel goed. Filosofen zijn gewend te abstraheren, terwijl ik als literatuurwetenschapper heb geleerd naar verbanden te zoeken. Dat probeer ik te combineren.'

Nina Brink

In haar werk verradt ze haar mening vaak niet. Ze draagt liever nieuwe gezichtspunten aan. 'Neem bijvoorbeeld Nina Brink. Er was een biografie over haar verschenen en zij wilde dat tegenhouden. Iedereen had toen een hekel aan haar. Ik heb daarop een artikel geschreven waarin ik de vraag stelde of die verschrikkelijke Nina Brink niet toch een punt had. Of je als je literaire non-fictie maakt, niet automatisch concessies doet aan de waarheid en van

‘Vooral bij feministische thema's ben ik fel'

de hoofdpersoon een romanpersonage maakt. Was de schrijver misschien toch met haar aan de haal gegaan, had hij haar persoonlijkheid gestolen? Mensen denken dan dat ik het voor Brink opneem, dat ik aan haar kant sta. Dat is helemaal niet zo. Ik wil alleen maar zeggen: zo kun je er ook naar kijken. Op die manier probeer ik de wereld een beetje ingewikkelder te maken dan zij al is.'

De laatste tijd is ze stellig in haar opinieartikelen. 'Dat vind ik toch leuker. Maar terwijl ik aan het schrijven ben, ben ik me goed bewust van alle tegenwerpingen die ik ga krijgen. Die zijn meestal terecht, trouwens. Vooral bij feministische thema's ben ik fel, zoals onlangs bij een artikel over Dominique Strauss-Kahn.' Daarin betoogde ze dat de rechtspraak in Amerika goed functioneert. Met DSK wordt ondanks zijn hoge status niet anders omgegaan dan met een willekeurige andere verdachte. Zo becommentarieert ze het nieuws, de actualiteit, en voegt ze er iets aan toe. Met die filosofische bril van Bruno Latour, die ze in Groningen kreeg opgezet.

TEKST > FRANKA HUMMELS

FOTO > STIJNTJE DE OLDE

Sterken stelt

Nuttige contacten

Nog geen uur geleden heb ik gehoord dat mijn tot voor kort naaste collega Klaas Knot de volgende president van De Nederlandsche Bank wordt. Spectaculair nieuws dat op het moment dat u dit leest algemeen bekend is. Ik heb hem gebeld om hem met zijn nieuwe functie te feliciteren. Knot is alumnus van de RUG, is er gepromoveerd en is hier een dag per week hoogleraar geld- en bankwezen. Totdat ik rector magnificus werd, werkten wij in hetzelfde vakgebied – de monetaire economie. Samen verzorgden we de monetaire variant van de opleiding algemene economie. Ik behandelde het theoretische deel en Klaas de instituties, het geld- en bankwezen dus. Daar mankeerde weinig aan, dat deed hij uitstekend. Klaas stond niet op de her en der circulerende lijstjes met kandidaten, maar hij denkt snel en combineert dat met bestuurlijke rust, wat erg knap is. Daarbij is hij ook nog eens zeer deskundig op het monetaire terrein en op het vlak van toezicht op banken. Zeker dat laatste is tegenwoordig een belangrijke component. Ik denk dat hij door die combinatie bijzonder geschikt is voor zijn nieuwe functie. Ik vind het echt heel mooi voor hem.

Voor de universiteit is het natuurlijk ook fantastisch. Na Wim Duisenberg wordt er weer een alumnus van de RUG president van DNB. Dat bestendigt het mooie imago dat we hebben in het vakgebied. Misschien is het allemaal wel begonnen met Simon Kuipers, ooit rector magnificus en tot enkele jaren geleden voorzitter van ons college van bestuur. Kuipers vond de monetaire theorie altijd leuk en belangrijk. En als ik de laatste vijftien jaar overzie, bestaat er een Groningse traditie waarin sterk de nadruk wordt gelegd op onzekerheid en stabiliteit. Welke economische beslissingen neem je in een onzekere situatie, zoals tijdens een financiële crisis? Over dat soort vragen gaat het. Dat je niks zeker weet en toch regels moet afspreken. Fundamenteel werk en toch praktisch.

Dat een alumnus van de RUG een topfunctie krijgt, versterkt ook het netwerk van andere alumni. Alumni kunnen veel voor elkaar betekenen. Om die reden is bijvoorbeeld bij mijn oude faculteit de stichting Alumni Economie en Bedrijfskunde Groningen (AEB) in het leven geroepen. Vanuit de AEB worden sessies georganiseerd waarbij alumni samenkomen op de werkplek van een van hen. Het toeval wil dat we vorig jaar nog met een man of twintig bij Klaas zijn geweest, toen plaatsvervangend Thesauriër-Generaal en directeur Financiële Markten op het Ministerie van Financiën. Hij heeft een prachtige presentatie gegeven en na afloop hebben we met ons allen een borrel gedronken. Het voelde goed om zo bij elkaar te zijn. En ik zag dat er onderling agenda's werden getrokken om vervolgsafspraken te maken. Als ik de president van De Nederlandsche Bank binnenkort weer eens tref, zal ik hem vragen of zijn agenda nog ruimte biedt om in Groningen over zijn werk komen te vertellen.

Prof.dr. Elmer Sterken
rector magnificus

‘Japan was voor mij niet vanzelfsprekend

Haar diplomatieke carrière bracht haar van Hongarije, via de Palestijnse gebieden, Roemenië en Kroatië naar Japan, waar plaatsvervangend ambassadeur en RUG-alumna **Nienke Trooster** de recente aardbeving meemaakte.

Een kwartier voor het telefonisch interview is het nieuws in Nederland dat er in de kerncentrales van Fukushima meer meltdowns zijn geweest dan tot nu toe bekend was. Nienke Trooster reageert gelaten: ‘Het is een bevestiging van wat we al vermoedden. Wij zijn niet heel erg geschokt.’ In Japan is de rust grotendeels weergekeerd na de tsunami en de branden in de kerncentrales in maart. Al blijven de zorgen om Fukushima groot. ‘De ambassade adviseert Nederlanders zeker vijftig kilometer van Fukushima vandaan te blijven.’

Trooster (51) is sinds augustus vorig jaar plaatsvervangend ambassadeur in Japan. Ook is ze hoofd van het economisch cluster van de ambassade. Ze belt met haar oude studiestad Groningen en geeft op verzoek eerst een beeld van haar werkplek in Tokio: ‘De ambassade heeft de vorm van het eiland Deshima, een eilandje voor Nagasaki, dat ooit uitvalsbasis was voor Nederlanders die handel dreven met Japan. Nederland was lang het enige westerse land waar Japan mee handelde. De relatie bestaat inmiddels al 400 jaar.’

Dansexpressie

Japan is de zoveelste stap in de diplomatieke carrière van de alumna geschiedenis. Die begon met het diplomatenklasje van Buitenlandse Zaken. Trooster was al bijna dertig. ‘Ik heb lang over mijn studie gedaan. Er waren veel andere dingen, ik heb fanatiek gedanst, heb nog een jaar dansexpressie in Amsterdam gedaan en een vooropleiding moderne dans gevolgd.’ In dienst van Buitenlandse Zaken begon ze in Hongarije, als derde ambassadesecretaris. ‘Ik was in feite de jongste bediende.’ Afgewisseld met jaren ‘binnen’ op het ministerie, werkte Trooster als vertegenwoordiger in Ramallah, als plaatsvervangend ambassadeur in Roemenië en als ambassadeur in Kroatië.

De verdeling van de posten noemt ze een ‘ingewikkeld proces’. Elke herfst verschijnt er een lijst met vacatures die de zomer daarop vrijkomen. Wie belangstelling heeft solliciteert. ‘Jouw volgende standplaats is soms in lijn met jouw voorkeur, maar soms is het ook schrikken. Japan was voor mij niet vanzelfsprekend. Ik had bijvoorbeeld geen Azië-ervaring.’ Nederland vertegenwoordigen gaat in elk land weer anders, is Trooster’s ervaring.

Naschokken

Terug naar 11 maart. Op de ambassade werden twee crisisteam gevormd die 24 uur in touw waren om Nederlanders in Japan te traceren. Wie daarbij niet kon helpen, mocht vertrekken. Trooster’s man en twee kinderen zaten zodoende tien dagen in een hotel in Zuid-Japan.

In Tokio, 250 kilometer van het echte rampgebied, voelde het ambassadepersoneel een zware schok. En daarna heel veel naschokken, ze komen nog steeds voor. ‘Geregeld zaten we met onze helmen op onder de bureaus in telefonische conferentie met Den Haag.’ In haar woning boven de ambassade waren alle boeken uit de kasten gevallen. Collega’s die niet naar huis konden wegens uitvallen van openbaar vervoer, logeerden bij Trooster.

In Tokio stelde de ramp niet veel voor, benadrukt Trooster. In de stad was ook geen stralingsgevaar. Toch hakten de gebeurtenissen van maart erin. ‘In mei had ik sinds lang weer verlof. Toen merkte ik pas hoe moe ik was. Ik ben op vakantie naar Vietnam geweest. Heerlijke bergen, prachtige baaien. En even geen naschokken.’

TEKST > ELLIS ELLENBROEK

Mijn computer begrijpt me

Hinderlijk: Computers die een vraag beantwoorden met een enorme lijst documenten. Of die een Engelse tekst vertalen in een krom, lachwekkend Nederlands. 'Dat kan beter,' zegt hoogleraar **Johan Bos**. 'Maar dan moeten we de computer wel eerst leren onze taal écht te begrijpen.'

Wat is het oudste gebouw van Groningen? Wie die vraag aan zijn computer stelt, bijvoorbeeld in het zoekprogramma Google, krijgt een lijst van 667.000 documenten. 'Wat je eigenlijk wilt, is een gewoon antwoord,' zegt Johan Bos. Sinds augustus vorig jaar is hij hoogleraar computationele semantiek bij de Faculteit der Letteren. Hij gebruikt computers om de structuur en betekenis van taal te analyseren. 'Ik hoop dat we straks op een voor mensen normale manier kunnen communiceren met onze pc.'

Een computer die een vraag kan interpreteren en beantwoorden bestaat al. In februari van dit jaar speelde Watson,

een supercomputer van ICT-gigant IBM, in de populaire Amerikaanse quiz 'Jeopardy!' tegen twee kampioenen. 'Die mensen weten ongelooflijk veel,' zegt Bos. 'Maar Watson versloeg ze. Dat was echt een mijlpaal in ons vakgebied.'

Hoewel hij de prestaties van Watson bewondert, heeft Bos ook een kritische kanttekening. Natuurlijke taal, zoals het Nederlands of het Engels, is ambigu. Zo kan 'hoofd' een deel van het lichaam zijn, maar ook de leider van een afdeling. Een mens leidt de betekenis af uit de rest van de zin of tekst. Voor een computer is dat moeilijk. De makers van Watson losten dat probleem op met een enorme reken-capaciteit. 'Watson neemt alle betekenissen van alle

‘Wat je eigenlijk wilt, is een gewoon antwoord’

woorden in de vraag en berekent gelijktijdig voor alle mogelijke combinaties een antwoord. Uiteindelijk kiest hij de meest waarschijnlijke uitkomst.’

Rekengeweld

Dat kan beter en met minder rekengeweld, meent Bos. Als de computer eerst de juiste betekenis van de vraag afleidt, kan hij gericht zoeken naar het antwoord. De wetenschapper werkt al tien jaar aan een programma waarmee computers natuurlijke taal kunnen begrijpen. ‘Niet zo oppervlakkig als Watson, maar écht begrijpen. Ik wil computers ontwikkelen die niet alleen de betekenis van woorden kunnen afleiden, maar ook zinnen en zelfs hele teksten snappen.’ Bos zet de komende vijf jaar met vier collega’s zijn werk voort in het Deep Meaning Annotation Project, ofwel D-MAP.

Als Endowed Chair-hoogleraar kwam hij vorige zomer terug op de afdeling alfa-informatica waar hij ooit als stagiair begon. ‘Ik studeerde informatica aan de hts en vond het eigenlijk een beetje saai,’ herinnert Bos zich. ‘Toen ik tijdens mijn stage aan de RUG met toepassingen van computers op taal te maken kreeg, was ik verkocht en ben daar verder gaan studeren. Ik heb het altijd fascinerend gevonden dat je een computer zou kunnen maken die begrijpt wat je zegt. Dat laat me denk ik nooit meer los.’

Bos – geboren in Delfzijl en opgegroeid in Glimmen – voelde zich vorig jaar aanvankelijk weer een vreemde in zijn eigen stad. Achttien jaar geleden sloot hij zijn studie computationele taalkunde met lof af en verliet toen Groningen. Hij promoveerde in Duitsland, werkte als postdoc in Schotland en als adjunct-hoogleraar in Italië. ‘Er is hier intussen veel veranderd,’ verklaart Bos zijn eerste onwennigheid, ‘maar Groningen blijft een bruisend stadje. En de universiteit is internationaler en ambitieuzer geworden. Dat bevalt me goed. Als het aan mij ligt, blijf ik hier nog wel even.’

Iberische tiftjaf

Zijn eerste schreden op het wetenschappelijke pad zette Bos toen hij een jaar of twaalf was. ‘Ik ging hele dagen met ornithologen het veld in om vogelnesten te zoeken, eieren te tellen en jongen te meten,’ vertelt hij. ‘De systematiek die de onderzoekers gebruikten om vragen te beantwoorden, dat vond ik heel aantrekkelijk.’ Toch besloot hij van de andere hobby, informatica, zijn beroep te maken. ‘ICT was destijds veelbelovend, terwijl biologie studeren eigenlijk een garantie was voor werkloosheid.’

Ornithologie bleef meer dan zomaar een interesse. Tijdens zijn promotieonderzoek in Duitsland schreef Bos niet alleen een proefschrift, maar ook een atlas van broedvogels in het Saarland. Ook toen hij voor werk in Schotland en Italië belandde, trok hij met vogelonderzoekers

op. Terug in Groningen heeft Bos niet veel tijd om door de velden te dwalen. ‘Met een drukke baan en twee kleine kinderen gaat dat niet. Maar het leuke van vogels is dat ze overall zijn. Als ik op internet zie dat er een Iberische tiftjaf in de stad is, ga ik zeker even kijken.’

Om te laten zien hoe hij zijn pc leert wat een tekst betekent, gaat Bos achter zijn computerscherm zitten en opent het programma D-MAP. Dat programma knipt iedere tekst eerst op in zinnen, om daar vervolgens de structuur van te analyseren. Dan komt de spannende, nieuwe stap: D-MAP vertaalt de tekst automatisch in een enorme hoeveelheid logische formules, taal waar computers mee overweg kunnen.

‘Als we een tekst in dit programma stoppen, komen er altijd formules uit die de betekenis beschrijven,’ zegt Bos. ‘Maar er zitten nog veel fouten in. Door heel veel teksten te laden en keer op keer daarin de fouten te verbeteren, leren we de computer steeds beter de betekenis af te leiden. Hij zal een volgende tekst beter begrijpen.’

WordRobe

Bos laadde al zo’n tachtigduizend krantenberichten in D-MAP. ‘Het zou te veel werk zijn alle betekenis- en die het programma genereert zelf te corrigeren,’ zegt hij. Dus verzoon Bos een list: hij ontwikkelde het internetspel WordRobe. Spelers moeten – net als in het ‘Woordenboekspel’ – kiezen welke van de genoemde betekenissen van een woord de juiste is. ‘We hebben, als WordRobe eenmaal online is, veel spelers nodig. Als één bepaald antwoord dan veel gegeven wordt, gaan we er vanuit dat dát de juiste betekenis is.’

Bos verwacht onze computers flink te kunnen verbeteren. Niet alleen in het zoeken naar het antwoord op een vraag, maar ook in het automatisch vertalen van teksten. Zo komt de bijvoorbeeld betekenis van de Engelstalige berichten die hij in het systeem stopte er in logische formules weer uitrollen. Een van zijn promovendi gaat onderzoeken hoe de computer uit die formules weer zinnen kan construeren. Eerst in het Engels, maar op den duur ook in het Nederlands, Duits of welke taal dan ook. ‘Dat is nog nooit gedaan. Als het lukt – en daar ben ik van overtuigd – zal deze methode leiden tot een grote verbetering van automatische vertaalprogramma’s.’

Bos kiest met zijn onderzoek niet voor de snelste weg. Zo verslaat D-MAP de quizzende computer Watson nog niet in een wedstrijdje ‘vragen beantwoorden’. Maar dat komt wel, verzekert Bos. ‘Veel onderzoekers gaan voor safe en bouwen voort op een oude succesformule. Wij doen nu even een stap terug, om over een paar jaar een grote sprong vooruit te kunnen maken.’

TEKST > MAAIKE MULLER

Johan Bos

(Delfzijl, 1968) is sinds augustus vorig jaar terug in Groningen. Hij studeerde er in 1993 cum laude af in de computationele taalkunde, promoveerde magna cum laude in Saarbrücken en was postdoc in Edinburgh. Hij was inmiddels adjunct-hoogleraar Computer Science aan de Universiteit Sapienza in Rome, toen hij in Groningen door de Faculteit der Letteren benoemd werd op een Endowed Chair (een door de RUG aan elke faculteit ingestelde extra leerstoel om internationaal vermaarde topwetenschappers aan te trekken). ‘Het heeft vast geholpen dat ik een beetje bekend ben,’ aldus de bescheiden coauteur van het meest gebruikte leerboek over computationele semantiek en veelgevraagd spreker op internationale congressen.

Jan Boersema (1947) / biologie 1971,
promotie theologie 1997

Beelden van Paaseiland

Over de duurzaamheid van een cultuur. Bestrijdt de in milieukringen gangbare ondergangstheorie.
> www.uitgeverijatlas.nl > € 19,95

Christien Boomsma (1969) / geschiedenis 1993

Watergeheimen

Twee kinderen vinden een zeemeermin bij de Lauwers. Spannend voor kinderen vanaf 11 jaar.
> www.vierwindstreken.nl > € 14,95

Bert Brink (1942) / tandheelkunde 1971

Van Rapid tot Roda JC

De gloriejke jaren van Rapid JC 1954-1962. >
www.sync-now.nl > € 26,95

Jeroen Corduwener (1956) / prom. Letteren 2011

Riemen om de kin!

Gerrit Jan van Heuven Goedhart (1901-1956), van verzetsman en journalist tot eerste Commissaris voor de Vluchtelingen van de VN.

Bunna Ebels-Hoving (1932) /
geschiedenis 1957

Geschiedenis als metgezel

Confrontaties met een vak, 1950-2010, van een studente en docente aan de RUG.
> www.verloren.nl > € 29,-

Joost van Kleef (1978) / Nederlands 2006 en

Henk Willem Smits (1976) / geschiedenis 2001

De zaak Kooistra

Opkomst en ondergang van een horecamagnaat. Sjoerd Kooistra's imperium begon in Groningen.
> www.ljveen.nl > € 19,95

Michiel Postma (1962) / algemene letteren 1994

Het Tubekookboek

Minstens één ingrediënt uit een handige tube.
> www.fontaineuitgevers.nl > € 9,95

Greta Riemersma (1964) / Nederlands 1989

Het land van zijn vader

Reconstructie verhaal Marokkaanse schoonouders. Over verdrongen emigrantenvluchtelingen.
> www.uitgeverijpodium.nl > € 19,50

Pieter van Strien (1928) / psychologie 1953

Psychologie van de wetenschap

Creativiteit, serendipiteit, de persoonlijke factor en de sociale context
> www.aup.nl > € 32,50

Boeken van Onno-Sven Tromp, Lyckle de Vries en meer op www.rug.nl/alumni, onder Nieuws

‘Wie weet komt hij nu bij mij!’

‘Na een zwakke poging economie te studeren in Rotterdam, kwam ik op mijn plek bij geografie in Groningen. Toch had ik best moeite mijn examens succesvol af te leggen. Een ouderejaars, Nanneke, bood aan mij te helpen. Waarom weet ik niet precies, misschien vond ze me aardig, misschien vond ze me zielig. Zij woonde aan de Ganzevoortsingel, een meisjeshuis van Magna Pete, dat toen nog niet was opgegaan in Vindicat. Ik kwam er met enige regelmaat, en dan bekeken wij hoe ik de tentamens kon halen.

Het huis was een ziekenhuis geweest. Zo zag het er ook nog uit. De operatiekamer was nog herkenbaar, daar woonde toevallig Anke, een meisje dat ik in die tijd net had leren kennen via de Groninger Studenten Rijvereniging waar ik voorzitter van was. Wij vonden elkaar wel aardig.

Ik heb een bepaalde, vrij stevige manier van lopen, dus het klonk nogal als ik daar binnen stiefelde, door de betegelde hal, een of twee trappen op naar de kamer van Nanneke. Elke keer als Anke mij hoorde, dacht zij: Ah, daar heb je hem weer! Wie weet komt hij nu bij mij! Zo heeft dat een tijdje geduurd. Telkens denderde ik langs haar deur. Tot het haar te gek werd en ze maatregelen heeft genomen om kenbaar te maken dat zij daar woonde. Wat ze deed? Ze kwam met een of andere stomme vraag bij Nanneke aan de deur, zo’n typsische meisjesvraag. Je moest daar een dubbeltje in een meter gooien om te kunnen douchen. Anke kwam vragen of ze een dubbeltje kon lenen. Vanaf dat moment werd het spannender. De keus voor mij werd moeilijk: Loop ik naar boven om mijn geografie op te kalefateren? Of loop ik rechtstreeks naar de operatiekamer voor iets gezelligers? Steeds vaker zwaaide ik af naar de kamer van Anke, en dat is uiteindelijk uitgelopen op een huwelijk van al bijna veertig jaar.’

Groningen. Universiteit. Maar ook talloze straten, huizen, bruggen, pleinen – en niet te vergeten een prachtig ommeland – met herinneringen daaraan vast. Bekende oud-RUG-studenten vertellen over hun speciale plek.

FOTO: RENÉ BOUWMAN

Bas Eenhoorn (64); VVD-politicus/bestuurder; waarnemend burgemeester Alphen aan den Rijn; studeerde sociale en economische geografie van 1967 tot 1973 > www.baseenhoorn.nl > speciale plek: Ganzevoortsingel 2-1.

TEKST >

ELLIS ELLENBROEK

FOTO >

JEROEN VAN KOOTEN

GANZEVOORTSINGEL 2-1

Waarom wachten we met kinderen?

Waarom wachten vrouwen steeds langer met het krijgen van kinderen? En hoe is die trend te doorbreken? Vragen die hoogleraar sociologie **Melinda Mills** ooit hoopt te kunnen beantwoorden. Ze doet er onderzoek naar in immense, gekoppelde computerbestanden.

Ze ervaart zelf elke dag aan den lijve hoe ingewikkeld het is om maatschappelijke ontwikkelingen te sturen. Geamuseerd, maar ook lichtjes gefrustreerd vertelt hoogleraar sociologie Melinda Mills hoe zij zes jaar geleden aan de RUG werd aangesteld met een Rosalind Franklin Fellowship, een beurs voor vrouwelijk onderzoekstalent. De doelstellingen zijn goed en het beurzenstelsel is ook succesvol, maar toch wordt een Rosalind Franklin Fellow scheef aangekeken. Mills: 'Er moeten meer vrouwen op wetenschappelijke topposities komen, dat percentage is in Nederland echt dramatisch laag. En natuurlijk helpt zo'n fellowship daarbij. Maar toch merken we dat we ons dubbel moeten bewijzen. Hoe streng de selectiecriteria ook zijn, mensen denken dat je het zonder fellowship nooit zo ver geschopt zou hebben als wetenschapper. En dat kan best frustrerend zijn, hoor.'

En zo heeft volgens Mills elke 'sociale interventie' – zoals sociologen pogingen maatschappelijke ontwikkelingen te sturen noemen – onbedoelde bijeffecten. 'Wat natuurlijk geen reden is om maar nooit in te grijpen,' haast ze zich te zeggen. 'Het laat alleen zien hoe voorzichtig je moet zijn. Dat je altijd pilots moet doen, voordat je op grote schaal ingrijpt, en dat je vooraf héél zorgvuldig onderzoek moet doen.' Als ze dat zegt, beginnen haar ogen te glimmen en komt er een brede lach op haar gezicht. Want hoe ingewikkeld maatschappelijke processen ook mogen zijn, aan intelligente, goed gefundeerde sociale interventies wil ze met haar onderzoek altijd bijdragen. 'De sociologie is géén wetenschap van de ivoren toren,' zegt ze nadrukkelijk. 'Als sociologen zitten we midden in de maatschappij, onze

vragen komen uit de maatschappij. Maar wetenschappelijk werk moet nu eenmaal fundamenteel goed doordacht zijn en erkend worden door internationale wetenschappers. Uiteindelijk wil ik, heel toegepast, oplossingen bedenken voor actuele, maatschappelijke problemen. Al zijn die complex.'

Kinderloosheid

Van pestgedrag tot terrorisme en van statistiek tot fundamenteel onderzoek: Groningse sociologen houden zich met uiteenlopende onderwerpen bezig – en krijgen voor hun veelzijdigheid nationaal én internationaal veel lof. Mills richt zich in haar onderzoek onder meer op het groeiend aantal vrouwen dat ongewenst kinderloos blijft. Wetenschapsorganisatie NWO kende haar hiertoe in 2010 een prestigieuze Vidi-beurs toe.

'Eén op de tien Nederlandse vrouwen blijft ongewild kinderloos,' vertelt Mills. 'Eén op de tien! Dat is ontzettend veel. Met de gezondheid van die vrouwen is niets bijzonders aan de hand, ze wachten alleen te lang met kinderen krijgen.' Meteen heeft Mills de cijfers paraat: pas op hun 29ste krijgen Nederlandse vrouwen gemiddeld hun eerste kind – vier jaar later dan veertig jaar geleden. En dat stemt tot zorg.

Niet dat ze een 'pro-natalistische' agenda heeft, benadrukt de hoogleraar. Maar dat de Wereld Gezondheidsorganisatie (WHO) kinderloosheid als urgent probleem heeft aangewezen, is volgens haar terecht. 'Vergrijzing of afnemende bevolkingsaantallen hoeven op zichzelf geen probleem te zijn. Maar meer problematische zwangerschappen, meer vroeggeboortes, stijgende zorgkosten en meer depressies bij kinderloze paren zijn dat wel. Daarin schuilt het belang van het onderzoek.'

Waarom wachten vrouwen steeds langer met het krijgen van kinderen? En hoe zou die trend te doorbreken zijn? Sociologen vóór Mills hebben al heel wat factoren ontdekt die van belang zijn en ook medici doen veel onderzoek naar onvruchtbaarheid. Nu is het tijd dat sociologen en medici sámen onderzoek gaan doen, vindt Mills, om tot nieuwe inzichten te komen. Sociale factoren als status, geld, carrière en familieachtergrond verklaren veel, maar zeker niet alles, legt ze uit. Net als harde medische gegevens over bijvoorbeeld erfelijke aanleg. 'De ene vrouw heeft genetisch gezien minder kans om zwanger te worden, maar heeft bijvoorbeeld wel allerlei sociale factoren mee,' concretiseert Mills. 'De andere vrouw heeft het ideale genenpakket, maar sociale factoren die zwangerschap belemmeren. Ik wil onderzoeken hoe die twee gebieden elkaar beïnvloeden – dus hoe "slechte" en "goede" genen getriggerd of onderdrukt worden door sociale omstandigheden.'

Complexe werkelijkheid

Hoe wil ze dat eigenlijk aanpakken? Kan onderzoek waar zoveel gegevens samenkomen nog wel concrete antwoorden opleveren? Mills glimlacht bij deze vraag: 'Tsja. Je kunt als onderzoeker ervoor kiezen zoveel mogelijk factoren buiten beschouwing laten. Dan krijg je vast en zeker heel heldere antwoorden op je onderzoeksvraag. Maar sorry, de werkelijkheid is nu eenmaal complex, het heeft geen zin je ogen daarvoor te sluiten. En bovendien: we hebben nú de rekenkracht van computers tot onze beschikking, waarmee we ook in immense hoeveelheden data nog correlaties, associaties en causale processen kunnen ontdekken.' Dat is dus wat Mills doet: immense data-

bestanden aan elkaar koppelen en met geavanceerde statistische methodes op zoek gaan naar factoren die ongewilde kinderloosheid helpen verklaren. Van registratiedata van gemeenten tot de gegevens uit bevolkingsonderzoeken en medische dossiers; Mills knoopt ze aan elkaar en zoekt naar onvermoede samenhang. Zo werkt deze moderne socioloog. Programmerend achter haar pc. 'Vroeger gebruikten sociologen vaak maar één databron of hielden ze uitvoerige interviews met kleine aantallen mensen om te achterhalen waardoor

deze hun gedrag lieten beïnvloeden. Maar wil je representatieve, generaliseerbare uitspraken kunnen doen, wil je goed onderbouwde interventies bedenken, dan moet je echt de levens van heel grote aantallen mensen bestuderen.' Ze lacht luidop. 'Voor buitenstaanders lijkt het soms wat onoverzichtelijk, om al die computerbestanden aan elkaar te koppelen. Maar uiteindelijk blijkt: hoe meer verschillende ingangen je tot de realiteit hebt, hoe scherper je analyse wordt.'

'Eén op de tien Nederlandse vrouwen blijft ongewild kinderloos'

FOTO JEROEN VAN KOOTEN

Melinda Mills

(Canada, 1969) studeerde sociologie en demografie aan de universiteit van Alberta in Canada, promoveerde cum laude aan de RUG en werkte als onderzoeker in Bielefeld en Amsterdam. In 2006 haalde de RUG haar opnieuw binnen, met een Rosalind Franklin Fellowship voor vrouwelijk toptalent. Inmiddels is ze in Groningen hoogleraar Sociologie van de levensloop. Mills zelf heeft twee kinderen en is getrouwd. Bijdragen van haar voor de Opinierubriek, een weblog, een video en meer op:

> www.rug.nl/corporate/inbeeld/MMills

TEKST >

RALPH AARNOUT

FOTO >

STIJNTJE DE OLDE

De zonnecel van de toekomst is niet van silicium, maar van plastic. Goedkoop, flexibel en duurzaam. En die toekomst is dichterbij dan menigeen denkt, zegt hoogleraar chemie van bio-organische materialen **Kees Hummelen**. Dankzij een subsidie van vijf miljoen euro kan hij vol inzetten op een nieuwe generatie zonnecellen.

Plastic zonnecel verdringt silicium

Ruim vijftien jaar geleden startte Kees Hummelen met onderzoek naar plastic zonnecellen. 'Plastic. Dat klinkt goedkoop en dat moet het ook zijn,' verklaart hij. 'Zonnecellen goedkoper maken, dat is dé drijfveer achter dit onderzoek.' De wereld van plastic zonnecellen is inmiddels booming en bereikte vorig jaar een mijlpaal: het eerste plastic zonnepaneel rolde van de lopende band en is te bewonderen op een bushokje in San Fransisco. Hummelen: 'Het rendement is prut, maar het is een symbool van de vooruitgang in deze technologie. Het is nu nog een baby'tje, maar met alle beloften zeer krachtig te worden.'

Binnen tien jaar

De markt voor zonne-energie groeit sowieso explosief. Om deze groei te visualiseren tekent Hummelen een S-curve op het whiteboard aan de muur van zijn kamer. 'We zitten nu hier,' wijzend naar de aanloopfase van de grafiek. 'De markt groeit nog minstens een factor honderd. In 2040 zijn we daar echt wel. Als we met onze plastic zonnecellen willen meedoen, moeten we binnen tien jaar een product hebben dat minstens zo goed is als de silicium zonnecel. Met de huidige technische ontwikkelingen geen enkel probleem,' aldus Hummelen. 'In Den Haag denken ze dat duurzame energie uiteindelijk wel belangrijk wordt, over dertig, veertig jaar. Ze lopen jaren achter. Het speelveld verandert dramatisch. In Nederland praten we over een kerncentrale die over vijftien jaar klaar is. Dat is lullig. Tegen die tijd is zo'n centrale écht niet meer nodig.'

De snelle opkomst van plastic zonnecellen overtreft zelfs Hummelens eigen verwachting. Vier jaar geleden nog vreesde hij dat de plastic cellen vooral zouden belanden in gadgets en Chinese tuinfrotseltjes. Vijftien procent rendement zoals silicium zonnecellen halen, leek ver weg. Maar de laatste jaren verbeterden de rendementen drastisch. Hummelen: 'De magische rendementsgrens van tien procent komt in zicht. De wereldrecordcel zit inmiddels al op negen procent en de groei is nog steeds spectaculair. De records sneuvelen maar liefst vier keer per jaar. Dan weet je dat het maximum nog lang niet in zicht is.'

Niet alleen Hummelen ziet een grote toekomst voor plastic zonnecellen. Dit jaar ontving hij vijf miljoen euro van de stichting Fundamenteel Onderzoek der Materie (FOM) om een focusgroep te starten met een duidelijk doel: plastic zonnecellen die klaar zijn voor grootschalige toepassing en productie. Niet in 2040 of 2050, maar in 2020. Om dat te halen zet Hummelen in op de ontwikkeling van een nieuwe generatie plastic zonnecel. Een generatie die stiekem veel meer lijkt op de klassieke cel van silicium.

Buckyballen

Plastic zonnecellen bestaan uit polymeer-moleculen en zogenaamde buckyballen, bolvormige molecuulstructuren van koolstof. Om licht om te zetten in elektriciteit zijn twee stappen nodig: het polymeer absorbeert licht waarbij elektronen naar de buckyballen springen. De buckyballen vervoeren vervolgens de

elektronen. Hierdoor ontstaat een positieve en een negatieve pool. 'In het vervoersproces valt winst te halen,' legt Hummelen uit. 'De afstand die de elektronen afleggen, kan korter en de route makkelijker. Het geheim zit in onze computermodellen. We modelleren de wereld-recordcellen in de computer en sleutelen aan de materiaaleigenschappen. Dan schiet het rendement zo naar vijftien procent.' Over de precieze veranderingen laat Hummelen zich niet uit, maar een tipje van de sluier oplichten wil hij wel: 'De plastics en buckyballen gaan we zo aanpassen dat ze qua eigenschappen meer lijken op klassieke halfgeleiders zoals silicium.'

Handige eigenschappen

Zulke nieuwe materialen hebben meer handige eigenschappen. Ze zijn bijvoorbeeld bestand tegen water en zuurstof. 'Misschien kunnen we de zonnecellen dan wel fabriceren in waterige oplossingen in plaats van giftige oplosmiddelen,' speculeert Hummelen. 'Vergelijk het met de overgang van verf op basis van kankerverwekkende organische oplosmiddelen naar de milieuvriendelijke watergedragen varianten. En nog een stap verder: biologisch afbreekbare halfgeleiders. Ik zie geen reden waarom dat niet zou kunnen.'

De FOM-focusgroep onder leiding van Hummelen moet er voor zorgen dat de nieuwe generatie plastic zonnecellen er ook daadwerkelijk komt. De groep valt onder de toponderzoeksschool Zernike Institute for Advanced Materials (ZIAM) van de RUG, een uitstekende

／ ‘Voorzien in je eigen energie geeft een enorme kick’

plek om deze ambitie waar te maken, vindt Hummelen: ‘Alle specialismen die nodig zijn voor zo’n project zitten hier dicht bij elkaar: de theoretici die werken aan de computermodellen, de materiaalkundigen die onze nieuwe materialen ontwikkelen en de natuurkundigen die er uiteindelijk minizonnecellen van maken.’

Duitsland evenaren

Het team van Hummelen is tevens gekoppeld aan het nieuwe energieonderzoekscentrum DIFFER (Dutch Institute for Fundamental Energy Research). Een nationaal instituut dat op poten is gezet om energieonderzoek in Nederland meer gestalte te geven. Iets wat volgens Hummelen hard nodig is. ‘We gaan Nederland naast Duitsland houden,’ zegt hij strijdbaar. ‘Het is gewoon eng hoeveel Duitsland investeert in zonne-energie. We kunnen met z’n allen wel denken dat die Duitsers gek zijn, maar dat is misschien niet zo verstandig. Met de gelden wil ik het Nederlandse zonne-energieonderzoek aanwakkeren.’

Wie zelf aan de slag wil met zonne-energie, hoeft echter niet te wachten op goedkope plastic zonnecellen. Het beeld dat zonnecellen nog te duur en onrendabel zijn is onterecht, zegt Hummelen. ‘Iedereen kan vandaag nog beginnen met zonne-energie. Panelen kosten nog geen euro per watt, oftewel een terugverdientijd tussen de vijf en tien jaar.’ Voor starters in de zonne-energie heeft hij een paar tips: ‘Kies voor panelen van een bekend merk, koop collectief in en informeer je van tevoren goed. Er zijn een hoop cowboys op de markt die panelen aansmeren voor vier euro per watt.’

Rieten dak

Op de vraag of zijn eigen dak ook vol ligt met zonnepanelen, begint Hummelen te lachen: ‘Nee, ik woon in een boerderij met rieten dak. Zonnecellen integreren in riet is te ingewikkeld.’ Maar het wringt toch, erkent hij: ‘Jaren geleden bezat ik een zomerhuisje met twee zonnepaneeltjes. Ik sloot energiezuinige lampen aan en minimaliseerde verliezen in de bekabeling. In de zomer draaide het helemaal op eigen stroom. Prachtig. Voorzien in je eigen energie geeft een enorme kick.’

Kees Hummelen (Groningen, 1954) studeerde organische chemie aan de RUG en promoveerde er bij de onlangs overleden Hans Wijnberg. Na een onderzoeksperiode in Groningen verliet Hummelen enkele jaren de wetenschap om zich vervolgens als postdoc aan de universiteit van Californië te richten op onderzoek aan buckyballen. In 1996 keerde Hummelen terug naar Groningen, waar hij in 2000 werd benoemd tot hoogleraar chemie van bio-organische materialen. *Times Higher Education* deelt hem in bij de allerbesten van de wereld op zijn vakgebied.

TEKST > DOUWE VAN DER TUIN
FOTO > JEROEN VAN KOOTEN

Groningen is niet alleen een stad waar schrijvers gedijen maar leent zich ook uitstekend voor het decor van een spannende thriller. Vijf auteurs met Groningse roots prijzen hun nieuwste roman aan, om mee te nemen op vakantie.

Spannende romans van

Johan Hahn (1951) / godsdienstwetenschap 1981 (en filmsociologie, UU, 1978 en promotie, UvA, 1988) **Het Overstone Incident**, 2010, € 24,95, Uitgeverij Skidiz

Op de tandem naar het stadhuis

Zijn trouwdag op de tandem op maandagmorgen is zijn mooiste herinnering aan Groningen. De stad betekende vrijheid voor Johan Hahn. 'Ver weg van huis een eigen leven opbouwen.' Schrijven heeft hij op de RUG niet geleerd. 'Ik leerde er vooral kritisch en onafhankelijk denken en dat is heel waardevol.'

In *Het Overstone Incident* combineerde hij twee historische gebeurtenissen tot een fictief verhaal. 'Het gaat over de fatale manier waarop inlichtingendiensten gevaarlijke situaties onder de pet willen houden. Een vliegtuig met scherpe kernraketten aan boord stort neer nabij Schotland. Als mijn hoofdpersonen proberen uit te zoeken wat er echt is gebeurd, stuiten ze op een muur. Het is niet alleen een spannend boek, maar ook een actueel verhaal. Denk maar aan de kernramp in Japan.'

Hahn gaf het boek uit via zijn eigen uitgeverij Skidiz, waardoor de roman niet werd geaccepteerd voor de Schaduwprijs (aanmoediging voor het spannendste debuut). 'Dat is dus onterecht. Als auteur sta je heel zwak in de boekenwereld en ook daar wil ik iets aan doen.'

Zijn volgende roman gaat over illegale niertransplantaties. 'De werktitel is *De ontmoeting* en dat is ironisch, want de persoon die de nier vaak onvrijwillig afstaat, zal degene die de nier voor veel geld koopt nooit echt ontmoeten.'

Lupko Ellen (1953) / andragogie 1983 **Herenboer**, 2011, € 18,90; **Wraaktocht**, 2009, € 17,90 en **Moddergraf**, 2006, € 12,50, Uitgeverij Passage

'Het Groningse platteland als personage'

Ze hebben alle vijf in Groningen gestudeerd, maar Lupko Ellen is de enige die nog in de provincie woont. In Warffum schreef hij drie thrillers over de Groninger boer Ludde Menkema. Het derde deel, *Herenboer*, was genomineerd voor De Gouden Strop 2011, maar greep naast de prijs. Ellen: 'Het Groningse landschap speelt eigenlijk een rol als extra personage. Ik beschrijf het platteland met grote liefde, bijna op dezelfde manier als Sjöwall en Wahlöö dat vroeger deden met Stockholm.'

In *Herenboer* komt Ludde Menkema in opstand. Ellen: 'Hij pikt het niet dat het land naar de kloten gaat en haalt daarom iemand uit een trein die op weg is naar een heropvoedingskamp op een boot in de Eems. Dan krijgt hij in zijn eenzame boerderij het leger op zijn dak. Ik heb in dit boek gespeeld met het idee hoe Nederland eruit zou kunnen zien als de klimaatverandering echt doorzet, de schulden-crisis groter wordt en er een zeer rechts bewind aan de macht komt.' Een heftige, maatschappijkritische roman dus? Dat vindt hij niet: 'Het is een thrillerroman met maatschappelijke relevantie. Zonder seriemoorden, maar absoluut spannend.' Met *Herenboer* sluit Ellen de verhalen over Ludde voorlopig af. 'Ik wil hierna een ander boek schrijven, maar daarover ben ik nog aan het denken.'

vijf alumni

Marc Reugebrink (1960) / Nederlands 1987 **Menens**, 2010, € 22,50 en **Het Grote Uitstel**, 2008, € 19,95, Meulenhoff Manteau/De Bezige Bij Antwerpen; **Touchdown**, 2004, € 16,95, Uitgeverij Meulenhoff

'Een uitstekend decor'

Zijn twee laatste boeken spelen zich af in Groningen, maar zelf woont Marc Reugebrink alweer jaren in Gent. 'Ook een mooie, overzichtelijke studentenstad. Groningen was belangrijk: mijn eerste grote liefde, mijn eerste dode. Ik woonde er toen De Muur viel. De stad leent zich uitstekend als decor voor mijn laatste romans.' *Menens* begint waar *Het grote uitstel*, waarmee hij de Gouden Uil won, ophoudt: in 1989. 'Mijn hoofdpersoon is een teleurgestelde wereldverbeteraar die genoeg heeft van het gepraat. Hij wil tot daden overgaan, met alle gevolgen van dien. Hij is de vertegenwoordiger van een generatie die vanzelfsprekend links was, maar wier engagement is uitgelopen op een zielloos narcistisch consumentisme. Maar hoe reken je daarmee af? Daar gaat het over.' Na de Gouden Uil zou hij natuurlijk nog graag een van de grote prijzen winnen. 'Het lijkt het enige te zijn wat er momenteel nog toe doet. Maar het winnen van zo'n prijs is een beetje een loterij, tenzij je tot het clubje behoort dat blijkbaar automatisch in aanmerking komt. Dat is bij mij, ook na De Gouden Uil, niet het geval.' Zijn volgende boek zal gaan over iemand die voortdurend met iedereen in het huwelijk wil treden. 'Maar dat verkeert nog in het beginstadium.'

Anita Terpstra (1974) / kunstgeschiedenis 2003 (en journalistiek in Zwolle) **Dierbaar**, 2011, € 18,90 en **Nachtvlucht**, 2009, € 18,90, De Bezige Bij

'Hier ben ik volwassen geworden'

Groningen is de stad waar thrillerauteur Anita Terpstra volwassen is geworden. Bij kunstgeschiedenis ontdekte ze een heel nieuwe wereld: de wereld van het beeld. Na haar studie kwamen de twijfels. 'Ik herinner me hoe ik op een dag doodmoe en doorweekt van mijn werk thuiskwam en dacht: is dit nou wat ik wil? Toen ben ik gaan schrijven. Terug naar mijn eerste liefde voor het woord.' Dat schrijven is inmiddels een succes: *Nachtvlucht* werd twee keer genomineerd voor een prijs en *Dierbaar* ligt in grote stapels in de boekhandel. Terwijl ze het Friesland uit haar jeugd gebruikte als decor voor haar eerste roman, koos ze dit keer voor een Haagse achtergrond. Terpstra: 'Dierbaar gaat over een vrouw die de Dierenpartij in de Tweede Kamer aanvoert. Haar ex-vriend wordt vermoord en daarvan wordt zij beschuldigd. Dan komt uit dat zij zelf vroeger dierenrechtenactiviste is geweest. Het is een meeslepend verhaal en als je het gaat lezen op het strand, smeer je je dan eerst in, want daar denk je later niet meer aan.' Ze houdt van Karin Slaughter, Elizabeth George en Jessica Durlacher. 'Geweldige schrijfsters.' Ze weet nog niet zeker wat haar volgende boek gaat worden. 'Ik speel met wat ideeën, waarvan er eentje geen thriller is.'

Arjen Lubach (1979) / Spaans, Zweeds en wijsbegeerte, niet afgemaakt **Magnus**, 2011, € 18,50, Podium; **Bastaardsuiker**, 2008, € 18,50 en **Mensen die ik ken die mijn moeder hebben gekend**, 2006, € 6,95, J.M. Meulenhoff

'Groningen, de blauwdruk van mijn leven'

Bij het grote publiek staat Arjen Lubach bekend als televisiepresenterator en deelnemer aan 'Wie is de Mol'. Zelf voelt hij zich in de eerste plaats schrijver. 'Dat is een drang, dat blijf ik altijd doen.' Hij zat in Groningen op de middelbare school, probeerde drie studies aan de RUG en was een van de tien beste deelnemers aan de verhalenwedstrijd 'Horizon Studentenproza'. 'Dat was het begin van wat later mijn eerste roman is geworden.' Groningen is de blauwdruk van zijn leven, vertelt hij. 'Ook nu heb ik weer als hoofdpersoon een jongen van mijn leeftijd die in Noord-Nederland is opgegroeid.' *Magnus* noemt hij een spannend, grappig boek over liefde en leven. 'Ik schrijf boeken die ik zelf zou willen lezen en die nog niet in de boekhandel liggen. *Magnus* gaat over een toneelschrijver die wordt gebeld door een creditcardmaatschappij, omdat iemand in een Zweeds pretpark 1400 euro heeft gepind van zijn creditcard. Ieder normaal mens zou zeggen, blokkeer die kaart, maar Merlijn gaat uit nieuwsgierigheid naar Zweden om de dief te vinden.' Tussen de optredens door is Lubach bezig met het promoten van *Magnus*, dus een nieuwe roman blijft nog even uit. 'De tweede druk ligt nu in de winkels en ik wil graag dat het bereik van de roman nog wat groter wordt. Dus daar heb ik het nog even druk mee.'

TEKST > MARJAN BROUWERS

ILLUSTRATIE > FOUAD TAN (IN ONTWERP)

Die ontmoeting

We ontmoeten elkaar bij de Groningse studentenbasketbalvereniging Groene Uilen. Het is september 1981. Het voormalige dames 1, het team dat in de eredivisie speelde, stopt ermee en wij worden het nieuwe dames 1. Negen meiden, verschillend in leeftijd, verschillende studies en verschillend in basketbalervaring. Wat moet dat worden? Twee keer trainen per week, een strenge trainer, een goede coach en ieder weekend een wedstrijd. De drie noordelijke provincies worden door ons doorkruist. Naar uitwedstrijden in een gehuurde Ford Transit, met het openbaar vervoer of in de Mini van Giny (past precies één chauffeur + vijf passagiers). Een aantal jaren spelen we samen. We handhaven ons die jaren in de rayonhoofdklasse. Sommigen van ons basketballen nog jaren door, maar inmiddels zijn we allemaal gestopt.

In die jaren is de basis gelegd voor vele ontmoetingen later. Vanaf 1985 hebben we jaarlijks onze reünie. We wonen over heel Nederland verspreid en eind maart of begin april spreken we af. Een weekend bij een van ons thuis waar we het liefst met z'n allen in de woonkamer slapen en tot diep in de nacht kletsen. We volgen elkaars levens: vriendjes, huwelijken, kinderen, relaties die eindigen, nieuwe relaties, carrières, familieperikelen enzovoort. Deze weekenden zijn een klankbord en een inspiratiebron. Vol vertrouwen bespreken we dat wat ons bezighoudt. We merken hoe verschillend we zijn, maar ook waar onze overeenkomsten liggen. We vinden onszelf sociaal en geëmancipeerd. We zijn moderne vrouwen die midden in de samenleving staan. Opvallend vaak is het mooi weer als wij ons weekend hebben.

Inmiddels zijn we allen rond de vijftig. Afgelopen jaar zijn we geconfronteerd met een groot verlies. Een van ons is overleden. Plotseling. Ze werd ziek en een paar weken later was ze er niet meer. Onbegrijpelijk. Op haar begrafenis zijn we samen om ons verdriet te delen. Onwennig, omdat we het allemaal niet zo goed meer weten. Onlangs hebben we onze 26ste reünie gehad. Met z'n achten dit keer. Lief en leed. Het is goed om elkaar te blijven ontmoeten. De zon scheen en het was 24 graden.

Alie Kuiterman (1960) / scheikunde 1984

Volgende thema: 'de fiets'

Stuur uw verhaal van maximaal 350 woorden naar redactieB5@rug.nl. De mooiste, leukste of meest intrigerende inzending wordt gepubliceerd in *Broerstraat 5*.

In Memoriam

In de laatste week van mei overleden twee voor de RUG belangrijke mensen: Koos Duppen, vicevoorzitter van het College van Bestuur en emeritus hoogleraar Hans Wijnberg. Allebei waren zij chemicus en hoogleraar, maar hun loopbanen verschilden sterk. Over beiden is een In Memoriam te vinden op www.rug.nl.

Prof.dr. Koos Duppen (1953-2011)
Koos Duppen promoveerde in 1985 cum laude in de fysische chemie aan de RUG. Vanaf 1987 was hij in dienst van de RUG. Hij was een talentvol onderzoeker en docent. In 1999 werd hij hoogleraar en enkele malen was hij 'Docent van het jaar' van de faculteit. Toch sloeg Duppen een bestuurlijke weg in. Zo werd hij directeur van het IT-centrum van de universiteit en was hij sinds 2005 lid van het College van Bestuur. Op 27 mei 2011 is hij overleden in zijn woonplaats Kropswolde.

Prof.dr. Hans Wijnberg (1922-2011)
Hans Wijnberg, die studeerde en promoveerde in de VS, was hoogleraar Organische Chemie in Groningen van 1960 tot 1988. In die tijd was hij de leermeester van een hele generatie vooraanstaande organisch chemici. Wijnberg heeft met zijn mix van Europese degelijkheid en Amerikaans opportunisme de organische chemie van Groningen op de internationale kaart gezet. Na zijn emeritaat richtte hij in Groningen het bedrijf Syncom op. Wijnberg is op 25 mei in zijn woonplaats Midlaren overleden.

Confucius Instituut

In juni is het Groningse Confucius Instituut opgericht. Het doel is de groeiende belangstelling voor China en de Chinese taal, economie en cultuur in Noord-Nederland, maar ook in Noordwest-Duitsland te ondersteunen. Het instituut is een samenwerking tussen de Hanzehogeschool Groningen, de Gemeente Groningen en de RUG. Partner aan Chinese zijde is Hanban, een aan het Chinese ministerie van Onderwijs geaffilieerde organisatie die alle Confucius instituten in het buitenland financiert en begeleidt. Groningen is naast Leiden de tweede Nederlandse stad met een dergelijk cultureel instituut.

www.confuciusgroningen.nl

Een Porsche, een fraaie woning en een goed gespekte bankrekening voor je veertigste. Wanneer je op jonge leeftijd zakelijk geslaagd bent, waar word je dan nog warm van? RUG-alumni Ivo van den Brink en Joost ter Doest vonden een nieuwe uitdaging in het ombouwen van conventionele auto's tot elektrische. 'Onze auto's bieden onbegrensd lol.'

Ondernemen met een big smile

De loopbanen van ondernemers Ivo van den Brink (41) en Joost ter Doest (42) vertonen opvallende parallellen, met aan het eind van de lijn een toevallige ontmoeting die een gezamenlijke toekomst inluide.

Economiestudent Van den Brink legde in 1992 in Groningen de basis voor zijn succesvolle marktonderzoeksbureau Panelwizard. 'Voordat ik daarmee begon, deed ik marktonderzoek voor Ritzen Koeriers, de onderneming van prins Bernhard junior,' vertelt hij. 'Ik dacht: dat kan ik zelf ook. Tegen het uurtarief dat ik in de nachtdienst bij de Domo verdiende ben ik marktonderzoeken gaan doen.' Ongeveer tegelijkertijd startte Ter Doest na zijn afstuderen als bedrijfskundige een organisatieadviesbureau op het gebied van kwaliteitszorg, boven een café aan de Broerstraat, het brandpunt van de Groningse academische wereld.

Beide bureaus beleefden gouden tijden. Van den Brink grossierde in A-merken en Ter Doest had tientallen noordelijke bedrijven in portefeuille. Al liepen de zaken op rolletjes, toch maakte na verloop van tijd de verveling zich van beiden meester. 'Het ondernemen vond ik leuk, maar het marktonderzoek had ik wel gezien,' zegt Van den Brink. 'Ik kreeg er zelfs een midlife-crisis gevoel van. Ik had voor mezelf al een Porsche gekocht. Wat wilde ik nog meer?'

Cashen

Zowel Van den Brink als Ter Doest besloten te cashen. 'Wij waren de tijd van telkens een grotere lease-auto voorbij,' blikt Ter Doest terug. 'Ik miste uiteindelijk de drive en de passie om er een echt heel groot bureau van de maken. Ik stelde mezelf wezenlijke vragen: hoe

wil ik mijn centjes verdienen en wat geef ik mijn kinderen mee?'

Van den Brink en Ter Doest troffen elkaar in het vliegtuig, op de terugreis na een rally in Estland. Er was snel een klik en een samenwerking was geboren. Ze waren het er wel over eens: beiden wilden innoveren, pionieren en talenten ongegeneerd botvieren op iets waar ze passie voor voelen. Hun hart voor auto's deed de rest. Nu bouwen ze met hun bedrijf RebbL gewone fossiele-brandstofauto's om en verkopen die als 100 procent elektrisch aangedreven auto's. Ze werken vanuit een garage in Aduard, onder de rook van Groningen.

'We zijn allebei gek op mooie auto's, maar we wilden af van het schuldgevoel dat gepaard gaat met rijden in een auto met een verbrandingsmotor,' legt Van den Brink uit. 'Dat is toch een beetje asociaal gedrag, zoiets als roken. Onze auto's bieden onbegrensd lol.'

'Groen rechts'

Natuurlijk, bezwaren genoeg. De omgebouwde Volvo's, VW Beetles en ook ouderwetse Kevers zijn zo 'groen' als de stroom waar ze op rijden, goedkoop zijn ze niet en de actieradius is gelimiteerd. Van den Brink: 'De echte barrière is de manier waarop we allemaal nog steeds over mobiliteit denken. Maar nu al is de reikwijdte van de accu's voldoende voor 95 procent van alle ritten.' De doelgroep is in eerste instantie 'groen rechts', vooral ondernemers die duurzaamheid ook belangrijk vinden. De marketing doet RebbL via social media en de kopers van de wagens zijn hun ambassadeurs. 'Dat is allemaal niet aan grenzen gebonden,' zegt Van den Brink. 'Nu verkopen we vooral in de Randstad, maar Berlijn, Londen en Kopenhagen lonken.'

> www.rebbL.nl

TEKST > LOEK MULDER

FOTO > HENK VEENSTRA

Joost ter Doest (l) en Ivo van den Brink

Alex Brenninkmeijer

(1951) is sinds 2005 de Nationale Ombudsman. Hij geeft leiding aan het instituut dat burgers helpt die in de problemen zijn geraakt met overheidsinstanties en daar op eigen kracht niet meer uitkomen. Ook adviseert de ombudsman de overheid hoe procedures te verbeteren. Hij studeerde in 1976 aan de RUG af in Nederlands recht en werkte daarna aan de universiteiten van Nijmegen, Tilburg, Amsterdam en Leiden. Daarnaast was hij rechter in verschillende colleges.

Altijd afvragen: ‘Waar doen we het voor?’

In zijn werkkamer in Den Haag drinkt de Nationale Ombudsman, RUG-alumnus Alex Brenninkmeijer, koffie uit een mok met een portret van Franz Kafka. Ondertussen spreekt hij met veel enthousiasme over zijn werk: burgers helpen die zijn vastgelopen in de krochten van de bureaucratie.

TEKST > FRANKA
HUMMELS
FOTO > HOLLANDSE
HOOGTE / SUZANNE
VAN DE KERK

‘Bij de ministeries in Den Haag bestaat vaak een enorm dedain ten opzichte van de uitvoering’

Ik heb vaak het idee dat burger en overheid met de ruggen tegen elkaar staan. Er is een fundamentele kloof tussen leefwereld en systeemwereld.’ Die stelling illustreert Nationale Ombudsman Alex Brenninkmeijer met een voorbeeld: Een 87-jarige man is nog scherp en woont zelfstandig. Voor wondverzorging krijgt hij een persoonsgebonden budget. De administratie houdt hij zelf keurig bij, maar op een gegeven moment maakt het zorgkantoor een vergissing. Meneer krijgt zijn geld niet en kan de zorg niet meer organiseren.

‘Daar gaat dus meer mis dan alleen die eerste administratieve fout. Als men bij het zorgkantoor ziet dat deze cliënt altijd zijn gegevens goed aanlevert, kun je dit met een telefoontje van vijf minuten oplossen. Maar dat zorgkantoor, de systeemwereld, is te veel gericht op de vraag: doen we het volgens de regels, krijgt onze cliënt het geld waar hij recht op heeft? In plaats van het zorgprobleem op te lossen, stort het kantoor zich op het administratieve probleem. Voor die meneer zelf is dat helemaal geen item, hij wil gewoon dat zijn wonden verzorgd worden. Bovendien zijn de kosten nu uiteindelijk veel hoger. Niet alleen vanwege de kostbare procedures die er gevolgd worden, maar vooral omdat deze man hierdoor misschien in een verzorgingstehuis komt. Daarom moeten overheidsorganisaties zich altijd afvragen: waar doen we het voor?’

Mooie leercirkel

Dat is echt dé centrale vraag, vindt hij. ‘Bij de ministeries in Den Haag bestaat vaak een enorm dedain ten opzichte van de uitvoering. Een ambtenaar die het gemaakt heeft, is nooit een ambtenaar in de uitvoering. Terwijl dat nu juist is waar het bij de overheid om draait. Zorgen dat alles netjes uitgevoerd wordt.’

Organisaties merken het zelf ook wel, als iets niet goed loopt, stelt Brenninkmeijer vast. Er is weinig sprake van onwil. Hij looft bijvoorbeeld de Belastingdienst, die voorstelde om de tafel te gaan zitten nadat de Ombudsman 1200 klachten had moeten afhandelen. ‘Uit die hele stapel hebben we uiteindelijk acht hoofd-

problemen geformuleerd en overlegd hoe je ze kunt oplossen. Na een jaar kwamen ze bij ons terug om te vragen of de oplossing goed was. Dat vind ik een mooie leercirkel.’

Studieadviseur

Steeds vaker stellen organisaties intern hun eigen ombudsman aan. Dat vindt Brenninkmeijer in principe geen bezwaar. ‘Het is heel mooi iemand aan te wijzen waarvan mensen weten: als ik problemen heb, neemt hij me serieus.’ Voor universiteiten vindt hij dat niet zo nodig. ‘Het is beter als studenten gewoon bij de studieadviseur kunnen aankloppen. Met de huidige grote mobiliteit van studenten merk je het vlug als het misgaat. Wel kan ik als Nationale Ombudsman klachten van studenten en personeel bij een universiteit als die van Groningen behandelen. Dus ik ben voor deze universiteiten een soort externe klachteninstantie.’

Toch zijn de universiteiten volgens hem ‘niet erg servicegericht’. ‘Ze hebben de gemakzuchtige neiging naar binnen te kijken. Er heerst een afschuwelijke bestuurscultuur binnen universiteiten. Ik ben decaan geweest in Leiden en ik werd vermorzeld door wat er speelde. Kijk bijvoorbeeld naar de investeringen: een nieuwe bibliotheek is heel mooi, maar dat geld gaat dus niet naar het primaire proces, het onderwijs en onderzoek. Mijn vrouw is nu rechter bij het Hof van Justitie in Luxemburg, maar hiervóór zijn we beiden hoogleraar geweest. Toen we de universitaire wereld verlieten, dachten we allebei: Hè, hè, daar zijn we vanaf. Toch jammer, want het werken met jonge mensen is fantastisch en het onderzoek doen is interessant.’

Uitgehoud

‘Het Nederlandse onderwijs is fundamenteel uitgehoud. Het krijgt onvoldoende prioriteit in de kennissamenleving. Als mensen eenmaal op de universiteit aankomen, weten ze niet genoeg en ze hebben vaak een volstrekt verkeerde attitude. Ik ben er dan ook groot voorstander van om te selecteren op houding. Het is belangrijk dat we een soort betrokkenheid

creëren waarin studenten als vanzelf gegeven aan hun nieuwsgierigheid.’

Zo heeft ook Brenninkmeijer zelf zijn studie vormgegeven. Hij begon niet als een zelfverzekerde student. ‘Ik ben dyslectisch en had op de middelbare school hindernissen ondervonden. Ik maakte me zorgen of ik de studie aan zou kunnen. Mijn brede maatschappelijke belangstelling dreef me om het toch te proberen in Groningen. Op een gegeven moment haalde ik een 9. Toen wist ik dat het wel goed moest komen. Ik volgde vakken bij economie, was geïnteresseerd in filosofie. Later werd ik student-assistent bij staatsrecht. Zo zat ik dicht bij de keuken, werd bij onderzoek en onderwijs betrokken. Daar is mijn wetenschappelijke interesse wel gewekt. Toen ik vervolgens een onderzoeksfunctie kon krijgen in Nijmegen, heb ik die kans met beide handen aangegrepen.’

Sociale cohesie

De link met de maatschappij – waar ik in geïnteresseerd was – zit vaak in speciale vakjes weggemoffeld, vindt Brenninkmeijer. ‘Bijvoorbeeld rechtsfilosofie. Dat is een nuttig vak. Maar ik zou ook graag zien dat studenten op basis van een theoretisch kader praktijkopdrachten moeten maken. Zich bewust worden van de maatschappelijke impact van hun vak, dat ze zich ethische verantwoording eigen maken. Dat geldt zowel voor medici als bestuurskundigen, daarin is geen verschil. Ook hier is de centrale vraag: Waar doe ik het voor? Daarop zijn de laatste jaren heel lelijke antwoorden gegeven. Bijvoorbeeld: voor het geld. Maar als je in Nederland vraagt waar men trots op is, dan is dat op hoe we hier met elkaar omgaan. Dát is altijd het grootste punt van zorg. Het geld is dus zo belangrijk niet, de sociale cohesie leeft veel sterker.’

De Groningse universiteit doet het naar zijn smaak zo slecht nog niet. ‘Ik heb nog geregeld wetenschappelijke contact binnen de rechtenfaculteit en dat is altijd heel prettig. Het is een nuchtere, buitengewoon degelijke universiteit zonder fratsen of flauwekul. Groningen, daar staat voor mij wel een plusje bij.’

De Rechter in het Stripmuseum

'Terecht of Onterecht', de tentoonstelling deze zomer in het Nederlands Stripmuseum Groningen, gaat over het Nederlandse rechtssysteem. Als hoofdpersoon figureert De Rechter, de bekende stripfiguur van cartoonist en alumnus Jesse

van Muylwijck (1961) / rechten 1985. In het museum kunnen bezoekers op interactieve wijze over zaken oordelen die aan de rechter worden voorgelegd. Van Muylwijck ontving in 2010 de Stripschapprijs voor zijn gehele oeuvre. Met zijn strip De Rechter bereikt hij dagelijks meer dan drie miljoen krantenlezers. De tentoonstelling duurt tot en met 30 september.

> www.stripmuseum.nl > www.jessecartoons.com

Favoriete werkgever

De RUG behoort tot de favoriete werkgevers (van jonge hoogopgeleiden) in Nederland. Dat blijkt uit het Intermediair Imago Onderzoek 2011. De RUG staat dit jaar voor het eerst in de ranglijst van vijftig meest gewilde werkgevers. De 46ste plek krijgt extra glans doordat de Groningse universiteit naast die van Utrecht als enige onderwijsinstelling doordrong tot de favoriete werkgevers van jonge hoogopgeleiden.

Simon Stevin Meester 2011

Hoogleraar Moleculaire genetica Oscar Kuipers is tot 'Simon Stevin Meester 2011' benoemd door de technologiestichting STW. Kuipers krijgt 500.000 euro die hij naar eigen inzicht aan onderzoek kan besteden. Hij heeft tijdens zijn carrière fundamenteel onderzoek en praktische toepassingen veelvuldig gecombineerd, wat resulteerde in twaalf patentaanvragen op zijn naam. De onderzoeksgroep van Kuipers richt zich op celdifferentiatie van bacteriën en het modificeren van peptiden. De Simon Stevin Meester-prijs is de grootste prijs voor technisch-wetenschappelijk onderzoek in Nederland en bekroont onderzoekers die excellent fundamenteel-wetenschappelijk werk op een succesvolle manier verbinden met maatschappelijk relevante vraagstukken en toepassingen.

Annejet van der Zijl gastschrijver

Annejet van der Zijl is de nieuwe gastschrijver van de RUG. Vanaf september verzorgt zij werkcolleges over de essentie van het schrijverschap onder het motto 'So you think you can write'. In drie openbare lezingen over het thema 'Schrijven, durven en doen' vertelt zij over de complexe ontstaansgeschiedenis van haar boek *Sonny Boy*, de zoektocht naar interessante bronnen en de vraag hoe een levensverhaal een boek wordt en een breed publiek kan bereiken. Afsluitend is er een openbaar interview op maandagavond 28 november. Van der Zijl, die promoveerde op een biografie over prins Bernhard, is geen alumna. > www.rug.nl/studium

rijksuniversiteit
groningen

Universiteitswinkel

Koop deze duurzame gadgets in de webshop van de Universiteitswinkel!

www.rug.nl/winkel

Vrolijk uw dashboard op. Dit margrietje beweegt op zonne-energie!

Geen € 9,95, maar slechts € 4,95

Leuk voor op vakantie: de RUG-handdoek!

Afmeting 140 x 70 cm, 100% katoen.

Van € 14,95 voor € 9,95

Roestvrijstalen, dubbelwandige vacuüm geïsoleerde, thermosfles.

Van € 14,95 voor € 9,95

Rust op de achterbank! Ergonomisch fraai ontwikkelde in-ear oordopjes.

Van € 9,95 voor € 4,95

Universiteitswinkel

Oude Kijk in 't Jatstraat 39
www.rug.nl/winkel

Bestellen

T (050) 363 27 00
F (050) 363 72 00
E universiteitswinkel@rug.nl

www.rug.nl/winkel

rijksuniversiteit
groningen

universiteitsmuseum

Beyond the Stars

Reis naar de oneindige ruimte

27 mei 2011 t/m 23 januari 2012

dinsdag t/m zondag
geopend van 13-17 uur
m.u.v. feestdagen

**Universiteitsmuseum
Groningen**
Museum voor mens,
natuur en wetenschap

Oude Kijk in 't Jatstraat 7a
9712 EA Groningen
Telefoon: 050 36 35 083

www.rug.nl/museum

Paardekopnevel - ESO

‘Spread the good news about Groningen’

Ze kwamen uit alle windstreken naar Groningen. Deze zomer ronden ze hun opleiding af en trekken weer verder de wereld in. Met in hun rugzak een bijzondere opdracht: een jaar lang international alumni ambassadeur van de RUG zijn. De kick-off van dit project vond plaats in Apenheul in Apeldoorn.

Alumni vormen voor een universiteit een waardevol netwerk. De RUG-studenten afkomstig uit het buitenland maken na hun afstuderen een belangrijk en aanvullend deel uit van het alumninetwerk van de RUG.

Carina Bravo kwam ooit zelf uit Mexico als student naar Groningen en is er nu international alumni officer. Ze is de trekker van het programma voor internationale alumni. Haar doel met het project: ‘Spread the good news about Groningen.’

Studenten werven

Ook Rector Magnificus Elmer Sterken, eveneens aanwezig in Apeldoorn, verwacht wat bijzonders van deze groep afgestudeerden. ‘De rol van de ambassadeurs zal per regio verschillen,’ vertelt Sterken. ‘In Afrika is het vooral belangrijk dat we via hen kunnen helpen een netwerk van goed opgeleide mensen te creëren in het land zelf. Maar in andere landen gaat het veel meer om studenten werven. Op dat gebied hebben we een stevige doelstelling geformuleerd: de tien procent internationale RUG-studenten van nu willen we opschroeven naar zo’n 25 procent. In die ambitie spelen deze alumni-ambassadeurs een rol.

Maar bovenal zie ik de immateriële winst van een internationaal alumninetwerk. Het bevorderen van uitwisselingen, het gemakkelijker kunnen regelen van stages bij bedrijven overal in de wereld en het leggen van belangrijke contacten in de wereld van de wetenschap.

De aanstaande ambassadeurs zijn stuk voor stuk enthousiast over hun opleiding en hun leven in Groningen. Petronella uit Zimbabwe is blij

met de vriendschappen die ze heeft gesloten. ‘I was away from home, but I felt at home.’ Alessandro uit Italië formuleert het zo: ‘Groningen was leerzaam voor mij: praktischer en meer gericht op samenwerking, dan bij ons.’ Ook Tadele uit Ethiopië vindt het belangrijk dat hij heeft geleerd om samen te werken met anderen. ‘En we hebben veel praktijkopdrachten gedaan, dat gebeurt bij ons veel minder.’ Juan uit Chili is enthousiast over de docenten: ‘De docenten hier gaan in gesprek, ze zijn bereid om altijd verder te kijken en daardoor misschien zelf ook nog weer te leren. Ze zijn hier behoorlijk down to earth, dat is ook prettig.’

‘Apenlessen’

Apenheul maakte speciaal voor deze internationale groep studenten een rondleiding, gebaseerd op hun gebruikelijke leiderschapswerkshop. Want van apen kunnen mensen veel leren over leiding geven, groepsgedrag, hiërarchie en geven en nemen. Informatief voor managers, maar zeker ook voor studenten die op het punt van afstuderen staan. Met de ‘apenlessen’ in hun bagage maken de studenten samen met Carina Bravo een plan om hun vrijwillige functie van RUG-ambassadeur het komende jaar invulling te geven en zo het goede nieuws te verspreiden.

Meer informatie over managementworkshops in Apenheul op:

> www.apenheul.nl/zakelijk/workshops/

TEKST > ERNA OOSTERVEEN

FOTO > ROB VOSS

Lipdub RUG groot succes

Even een vrij momentje? Kijk dan op You Tube naar twee vrolijke Groningse filmpjes. De ene is een zogenaamde 'lipdub'. Deze werd – op het nummer 'Mr. Blue Sky' van Electric Light Orchestra – opgenomen in en rond de Universiteitsbibliotheek met een paar honderd studenten en medewerkers van de RUG als figuranten. Het filmpje was binnen een week al 80.000 keer in binnen- en buitenland aangeklikt.

Ook het filmpje 'Noorderplantsoen' – van en door alumnus Ralf Poelman (1980) / bedrijfskunde 2009 – is zeer de moeite van het bekijken en beluisteren waard.

Zoek op You Tube onder respectievelijk 'lipdub University Groningen' en naar de benefiet-single voor het KWF Kankerbestrijding onder 'Ralf Poelman'.

FOTO MARCEL SPANJER

Prijzen voor filosoof Lodi Nauta

Aan Lodi Nauta's boek *In Defense of Common Sense. Lorenzo Valla's Humanist Critique of Scholastic Philosophy* (Harvard UP, 2009) is opnieuw een prijs toegekend. De driejaarlijkse prijs voor de beste wetenschappelijke publicatie op het gebied van een deelreïn van de Italië-studies, mogelijk gemaakt door het Italiaans Cultureel Instituut, werd hem overhandigd door de ambassadeur van Italië in Nederland.

Eerder kreeg alumnus Nauta (1966), RUG-hoogleraar bij wijsbegeerte, de Book Prize van het *Journal of the History of Philosophy* voor het 'beste boek, gepubliceerd in 2009, op het gebied van de geschiedenis van de filosofie'.

Miljoenensubsidie chronobiologe Martha Merrow

Martha Merrow, hoogleraar Chronobiologie, heeft van Technologiestichting STW een subsidie van 5,5 miljoen euro gekregen voor het programma ONTIME, waarvan zij programma-leider is. Daarnaast komt er een subsidie van 1 miljoen vanuit het bedrijfsleven. Merrows onderzoek gaat over het repareren van de verstoring van onze biologische klok. ONLINE is een samenwerkingsproject van twee universiteiten, vier medische instellingen, één kennisinstelling, één regionale organisatie en tien bedrijven. STW financiert excellent technisch-wetenschappelijk onderzoek, dat uitzicht biedt op toepassing.

Lees meer op www.rug.nl/corporate/inbeeld/MMerrow

Ambassadeurs

Zo'n dertig internationale studenten uit twintig verschillende landen kwamen onlangs bijeen in Apenheul voor hun ambassadeurstraining (zie pagina 23). Zij studeren binnenkort af en keren dan terug naar hun geboorteland of vinden een leuke internationale baan elders in de wereld. We vroegen hen een paar maanden geleden of zij – waar ze dan ook zijn in de wereld – ambassadeur van onze universiteit willen zijn. Dat willen ze: *of course!*

Wanneer ben je ambassadeur en wat wordt er dan van je verwacht? Een goede bekende vertelde onlangs dat hij was gevraagd ambassadeur te worden van de provincie waar hij is geboren en nog steeds woont. Dat leek hem wel wat, want hij voelt zich zeer verbonden met deze provincie. Vervolgens werd hij door de Commissaris van de Koningin overladen met speldjes, pennen en oorkondes, die zijn ambassadeursrol moesten bekrachtigen. Dat vond hij maar niks! Want, zo zei hij, als ik hiermee iemand moet overtuigen, dan wordt het een vertoning. Mijn ambassadeurschap moet van mijn gezicht afstralen! Niet materiële kenmerken markeren de ambassadeur, maar trots, enthousiasme en bereidheid anderen met voorbeelden te inspireren. Een pas afgestudeerde kan middelbare scholieren overhalen in Groningen te gaan studeren. Een lid van een regionale alumnikring kan oude studiemakers meenemen naar de volgende bijeenkomst. Een enthousiaste supporter van een onderzoek, een donateur van bijvoorbeeld de Junior Scientific Masterclass, Astma- of Alzheimeronderzoek kan anderen overtuigen hetzelfde te doen.

Ambassadeurs mogen kritisch zijn. Er is altijd wel iets dat hun Alma Mater anders en beter kan doen. alumni-ambassadeurs kunnen zo een belangrijke bijdrage leveren aan de maatschappelijke acceptatie van de ambities van de universiteit.

Daarom willen we u allemaal, net als de internationals die binnenkort afstuderen, graag wat dichterbij halen, wat meer betrekken bij uw oude faculteit en bij bijzonder baanbrekend onderzoek dat door uw oude leermeesters, studiemakers en hun collega's wordt uitgevoerd en begeleid. We gaan u daarom bellen. Dit is gestart met alumni van geneeskunde, tandheelkunde en farmacie. In het najaar volgen economie, bedrijfskunde, filosofie en godsdienstwetenschap.

We rekenen op u, RUG ambassadeur!

Tienke Koning

directeur Ubbo Emmius Fonds

Alumnidesk: studenten bellen oud-studenten

In mei en juni is er weer een belcampagne gehouden voor de Junior Scientific Masterclass (JSM) en de Topmaster Medical and Pharmaceutical Drug Innovation (MPDI). Dit zijn twee opleidingen die talentvolle studenten de mogelijkheid bieden zich al tijdens hun reguliere studie extra te bekwamen in wetenschappelijk onderzoek. De Alumnidesk, ditmaal bestaande uit studenten geneeskunde, tandheelkunde en farmacie, had bij het ter perse gaan van dit nummer (halverwege de campagne) ruim € 8.000 ingezameld.

Vanaf dit najaar gaat de Alumnidesk onder meer bellen voor de faculteiten Economie en Bedrijfskunde en Godgeleerdheid en Godsdienstwetenschap. Indien u het niet op prijs stelt gebeld te worden, dan kunt u dat doorgeven via www.rug.nl/alumni/BelMeNiet.

Smilde Fonds verlengt steun aan Dode Zeerollenonderzoek

De Stichting Smilde Fonds heeft in 2011 opnieuw € 15.000 gedoneerd ten behoeve van het onderzoek van Mladen Popovic, directeur van het Qumran Instituut, van de Faculteit Godgeleerdheid en Godsdienstwetenschap. Het instituut bestudeert het vroege jodendom en de Dode Zeerollen en geeft daarnaast hierover voorlichting aan het brede publiek.

Van der Meer-Boerema Stichting doneert opnieuw aan Medische Wetenschappen

De Van der Meer-Boerema Stichting heeft een toezegging gedaan om in 2011 een bedrag van € 82.840 euro te doneren, te weten € 45.000 ter ondersteuning van een promovendus in de onderzoeksgroep van prof.dr. Liesbeth de Vries (oncologie) en € 37.840 voor de Junior Scientific Masterclass (JSM). Vorig jaar gaf de stichting ook aan de JSM (zie Alumnidesk). Met de nieuwe gift kunnen meerdere beurzen bekostigd worden.

Arabisch Europees overleg

Van 3 tot 6 juli was Groningen het toneel van de Association of Arab and European Universities (AEUA) Presidents' Meeting. Zo'n 100 Europese en Arabische universitaire bestuursvoorzitters kwamen bij elkaar om te spreken over wederzijdse belangen en samenwerking. De bijeenkomst werd (via het Ubbo Emmius Fonds) mede gesponsord door Aramco Overseas (een dochteronderneming van staatsoliebedrijf Saudi Aramco) en Uitgeverij Springer.

Samenwerking Groningen Seaports en RUG

Iris Vis is per 1 februari benoemd tot hoogleraar Industrial Engineering aan de faculteit Economie en Bedrijfskunde. Bij Industrial Engineering draait het om het ontwerpen en verbeteren van processen en systemen, zoals distributienetwerken, productie- en dienstverleningsprocessen. Daarbij wordt gebruikgemaakt van diverse methoden, waaronder wiskundige modellering.

Vis is betrokken bij onderzoeksprojecten over havenactiviteiten, containeroverslag en containertransport. Door een gift van Groningen Seaports (€ 500.000 in vijf jaar), kunnen een gepromoveerd onderzoeker en een promovendus (aio) worden aangesteld om met Vis te werken aan onderzoeksprojecten op het gebied van haven- en netwerk-ontwerp.

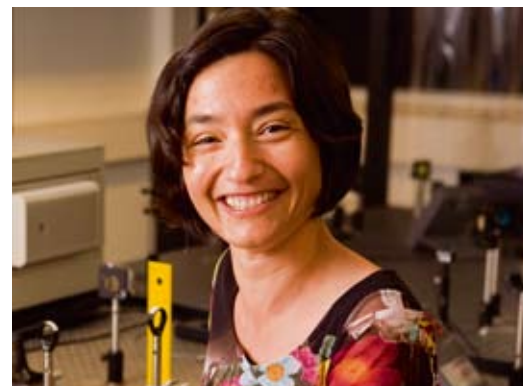
Alumnikringen succes

Kinderlongarts Gerard Koppelman krijgt steun van de alumnikring Amsterdamse Groningers voor zijn onderzoek naar het ontstaan van astma bij jonge kinderen. De kring heeft inmiddels ongeveer € 70.000 aan toezeggingen binnen van haar leden.

Ook in Den Haag is een alumnikring van start gegaan. Tijdens de oprichtingsvergadering op 15 juni heeft de kring besloten het onderzoeksproject 'de ontwikkeling van de volgende generatie plastic zonnecellen' van onderzoekster Maria Loi (foto onder) te ondersteunen.

Het principe van de alumnikring werd voor het eerst toegepast door de Gooische Groningers: enkele alumni, waaronder bestuursleden van het Ubbo Emmius Fonds, vragen studievrienden lid te worden van de kring en bij te dragen aan een bijzonder project of onderzoek van de RUG. Deze nodigen op hun beurt nieuwe oud-studenten uit, zodat de kring steeds groter wordt. Een kring in de regio Groningen is in voorbereiding.

Alumnireis 2012: Groenland

FOTO FRITS STEENHUIZEN

Om alvast vrij te houden in de agenda: de nieuwe Alumnireis vindt plaats van **6 t/m 21 september 2012**. Wegens het grote succes van de Spitsbergenreis in 2009, is er besloten wederom het hoge Noorden op te zoeken. Ditmaal is de bestemming Groenland. De begeleiding is opnieuw in handen van hoogleraar Arctische Studies prof.dr. Louwrens Hacquebord. De 15-daagse reis gaat grotendeels per driemaster, de Rembrandt van Rijn van Oceanwide Expeditions. Binnenkort meer informatie op onze site www.rug.nl/alumni/reizen.

Alumnisong

'Oh Groningen I love you. Can't stop thinking of you. No matter what I do. Grunnen on my mind...' Zo luidt het refrein van de 'Alumnisong'. Het lied met absolute hitpotentie is gecomponeerd door RUG-medewerker en alumna Dicky Gilberts met een tekst van UB-medewerker en alumna Frank – Rooie Rinus – den Hollander. De heren zijn samen met zanger en RUG-student Bart – Voice of Holland – van Overbeek de studio ingedoken om de 'Alumnisong' op te nemen. Benieuwd hoe het klinkt? Luister dan op www.rug.nl/alumni/song.

Album Amicorum wint internationale prijs

Goed nieuws uit de Verenigde Staten. De Council for Advancement and Support of Education (CASE) heeft een Silver Award toegekend aan het Album Amicorum, het afstudeergeschenk van de RUG aan masterstudenten en promovendi. CASE – met hoofdvestiging in de VS – wordt gezien als de in de wereld belangrijkste organisatie van professionals die zich bezighouden met alumni-beleid en fondsenwerving in het hoger onderwijs. Het Album Amicorum kreeg van CASE de Silver Award in de categorie Excellence in design: Books.

Het album (160 pagina's, gebonden en luxe uitgegeven) is een blijvend aandenken, in woord en vooral beeld, aan de studietijd, de stad Groningen en de universiteit. Eeuwenlang droegen academici een album amicorum, oftewel vriendenboek, met zich mee, waarin herinneringen aan dierbare personen en momenten werden verzameld. Het door de RUG ontwikkelde Album Amicorum borduurt voort op deze traditie en bevat allerlei elementen die het persoonlijk kunnen maken.

Dit concept werd bedacht door Bert Wolfkamp, medewerker Alumni-relaties en Fondsenwerving. Hij ontwikkelde het album vervolgens in samenwerking met fotomanifestatie Noorderlicht. Het geschenk voor pas afgestudeerde alumni van de RUG werd financieel mogelijk gemaakt dankzij een initiatief van RUG-alumna Jan Zegeering Hadders, bestuurslid van het Ubbo Emmius Fonds en voormalig directievoorzitter van ING Nederland.

ALUMNIVERENIGING GESCHIEDENIS

Op **zaterdag 26 november 2011** vindt de jaarlijkse alumnidag plaats in Groningen in combinatie met de reünistenbijeenkomst van studievereniging Ubbo Emmius, die haar 15e lustrum viert. Behalve de algemene Ledenvergadering staat in ieder geval een stadswandeling langs minder bekende historische plekken op het programma. Nadere informatie volgt via de Nieuwsbrief en de website: www.rug.nl, zoeken op Alumnivereniging Geschiedenis.

ANTONIUS DEUSING

De Medische Alumnivereniging Antonius Deusing organiseert voor haar alumni- en studentleden en belangstellenden op **zaterdag 5 november 2011** een alumnidag in het UMCG te Groningen. De alumnidag staat in het teken van de Tropengeneeskunde. De leden ontvangen in de zomermaanden meer bericht hierover of kijk op: www.rug.nl/umcg, zoeken op Alumnidag 2011.

COLUMNNI

Op **donderdag 29 september 2011** viert Columnni (alumnivereniging CIW/communicatiekunde) haar derde lustrum met een congres onder de noemer 'Tijdens de verbouwing gaat de verkoop gewoon door'. Tussen 13.00 en 17.30 uur wordt dit thema belicht door de sprekers Erik Reijnders (schrijver van o.a. 'Basisboek Interne Communicatie'), Paul Stamstijder (bekend van o.m. de boeken 'Goed nieuws in kwade tijden' en 'De vent is de tent'), Lieuwe Krol (NDC media) en An de Wrede (theatergezelschap Tryater). Na de lezingen en een debat vindt er een borrel plaats. Locatie: Hanza Plaza, Groningen. Kosten: € 20,- (leden) / € 30,- (introducés). Meer informatie en aanmelden: www.columnni.nl.

rijksuniversiteit groningen talencentrum

Intensieve zomercursussen Engels

Ook deze zomer biedt het Talencentrum u de mogelijkheid om een intensieve cursus Engels te volgen (individueel of in groepsvorm). Op basis van uw wensen stellen onze docenten een cursus op maat voor u samen. Denk bijvoorbeeld aan:

- uitspraakcursussen
- schrijftrajecten
- presentatietrainingen
- onderdompeldagen

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met ons secretariaat:
 Tel.: 050 – 363 5802
 E-mail: talencentrum@rug.nl

Het Talencentrum helpt u verder!
www.rug.nl/talencentrum

‘Leuk,
maar wat
kun je er
mee?’

Ook na het afstuderen blijven veel alumni zich inzetten voor de universiteit.

Annemieke Slager (Kunsten, Cultuur en Media 2009) vertelt over haar betrokkenheid bij Studievereniging IK.

‘Juist bij onze opleiding krijg je vaak de vraag gesteld “leuk, maar wat kun je er eigenlijk mee worden?” Dat was zo toen ik studeerde en in het huidige klimaat met alle bezuinigingen op kunstsubsidies geldt dat nog veel sterker.’ Annemieke Slager kreeg na haar studie Kunsten, Cultuur en Media wel degelijk snel een baan. Bij de Kunsthal Rotterdam.

‘Ik heb “projectontwikkeling en externe relaties” op mijn visitekaartje staan. In de praktijk betekent dit dat ik de directeur assisteer bij het zoeken naar externe financiering. De Kunsthal wordt niet door de overheid gesubsidieerd en ontvangt slechts een derde van haar totale begroting van de gemeente Rotterdam. Tweederde van het budget haalt zij uit entreegelden, sponsoring, bijdragen van fondsen en donaties.

Kunsthal Zaken Kring

Mijn taak is onder meer het ontwikkelen van nieuwe initiatieven om geld binnen te krijgen en dan vooral gericht op het vinden van structu-

rele partners. Zo hebben we in 2010 de Kunsthal Zaken Kring opgezet. Daarbij bieden wij bedrijven – niet alleen de *usual suspects* onder de grote bedrijven maar ook juist het MKB – een inspirerend platform; terwijl zij ons ondersteunen met een vast bedrag per jaar.’

CarrièrewEEK

Annemieke kijkt met veel plezier terug op haar studietijd, al miste ze destijds wel de aansluiting met de praktijk. ‘De studie leidt je wetenschappelijk en inhoudelijk heel goed op, maar stimuleert te weinig de beroepsmatige, praktische kant. Er werd bijvoorbeeld weinig gedaan aan stagebegeleiding en voorbereiding op de arbeidsmarkt. Studenten kiezen zelf ook vaak voor de studie vanuit hun passie, niet omdat ze denken aan hun loopbaan.’ Studievereniging IK dook in dit gat en organiseert nu jaarlijks de CarrièrewEEK. Via werkbezoeken, presentaties en bijeenkomsten kunnen studenten in aanraking komen met het toekomstige werkveld.

In dat kader ontving Annemieke studenten van haar voormalige studie bij Kunsthal Rotterdam. ‘Hier kregen ze een rondleiding achter de schermen. Ik heb ze verteld hoe mijn werk eruitziet en vooral de gelegenheid gegeven om vragen te stellen. De belangrijkste vraag was toch: “hoe kom je daar terecht?” Mijn tips: doe veel naast je studie, zorg dat je een uitgebreid cv hebt en werk aan je netwerk. Veel banen in deze sector krijg je via via en omdat ze je kennen. Hard werken en laten zien dat je er 100% voor gaat, helpt ook.’

Tijdens haar studietijd was Annemieke zelf een jaar lang actief betrokken bij IK als bestuurslid. ‘Dat was in de beginperiode, we waren toen nog aan het pionieren als derde bestuur. We hebben toen erg ons best gedaan de vereniging te professionaliseren en ik ben erg blij dat IK het tegenwoordig zo goed doet. Ik draag de vereniging nog steeds een heel warm hart toe.’

TEKST > BERT WOLFKAMP

FOTO > MICHEL DE GROOT

Slepende fusieperikelen, kredietcrisis, de publieke miljardeninjectie en de omstreden bonussen. ABN AMRO heeft een roerige tijd achter de rug. Boudewijn Berger (48) werkt er twintig jaar en maakte alle omwentelingen mee. Bij Comenius volgde hij de themaleergang Financiële Ethiek. 'Ik wilde begrijpen hoe het mogelijk was dat die crisis ons is overkomen.'

Het lijkt een doelbewuste keuze, wanneer je praktisch je hele carrière bij hetzelfde bedrijf werkt. Maar eigenlijk wist Boudewijn Berger, geboren in Hengelo maar opgegroeid in het Brabantse Ulvenhout, niet meteen wat hij wilde met zijn loopbaan. Hij toog naar Groningen om aan de universiteit bedrijfskunde te gaan studeren. 'Bedrijfskunde is eigenlijk van alles een beetje. Dat gaf me de gelegenheid na te denken over de richting die ik op wilde.'

Het beviel Berger uitstekend in de Martinistad. 'Zo goed, dat ik er misschien net iets te lang ben blijven hangen. Het was er altijd gezellig en ik kijk met heel veel plezier terug op mijn studietijd.'

Na het ophalen van zijn bul was Berger een van de laatsten die het land mocht gaan verdedigen. Zijn periode bij de marine – 'ook al heb ik nauwelijks een schip gezien' – was voor Berger een mooie overbrugging tussen studietijd en het bedrijfsleven.

Hij las er *Liar's Poker*, een semiautobiografisch werk van toenmalig Wall Street-bankier Michael Lewis. 'Dat boek intrigeerde me enorm, hoewel het eigenlijk een aanklacht was tegen de uitwassen in de met name Amerikaanse junk-bondmarkt in de jaren tachtig. Door het te lezen raakte ik erg geïnteresseerd in de bancaire sector, ook al had die op dat moment nog niet zo'n sexy imago. Tegelijkertijd waren ABN en AMRO aan het fuseren, waardoor er bij die bank een groot internationaal netwerk ontstond. Bovendien stond ABN AMRO bekend om zijn goede opleidings- en doorgroeimogelijkheden.' Berger wilde er graag werken en solliciteerde met succes.

Voortekenen kredietcrisis

Toen Berger begon bij ABN AMRO, was de wereld in rap tempo aan het veranderen. In het oosten hadden de communisten elke vorm van entrepreneurschap decennialang de kop ingedrukt. En toen de Muur viel, kwamen al die ondernemende krachten in één keer vrij. Het culmineerde in een overvloed aan commerciële initiatieven, waardoor er voor de banken bijna van de ene op de andere dag een enorme groeiemarkt ontstond.

Berger daarover: 'Mijn eerste functie binnen ABN AMRO was bij Corporate Finance Centraal en Oost-Europa. Dat klinkt erg exotisch, maar het ging in de beginjaren negentig gewoon over het openen van rekeningen en het verstrekken van leningen aan ondernemers. En dat was al lastig genoeg, we waren enorm aan het pionieren.'

Financiële ethiek

Later vervulde Berger ook andere functies, waardoor hij de bank goed kent. Zo was hij bijvoorbeeld twee jaar recruiter. Hij toog langs alle Nederlandse universiteiten om talent te enthousiasmeren voor de bank.

‘Daarna ging ik aan de slag met asset securisation. Dit is het bundelen van diensten, zoals hypotheke, leningen en handelsvorderingen, om deze te kunnen financieren in de geld- en kapitaalmarkt. Deze dienst nam al snel een hoge vlucht.’

ABN AMRO merkte dat Berger samen met zijn collega's securisation goed op de Europese kaart wist te zetten. En omdat er in Azië op dat gebied nog een wereld te winnen viel, vroeg de bank of Berger op het regionale hoofdkantoor in Singapore aan de slag wilde. Dit paste perfect in zijn internationale ambities. Berger werkte eerst anderhalf jaar in Singapore en toen het Aziatische hoofdkantoor verhuisde naar Hong Kong, werd hij hoofd asset securisation voor heel Azië.

Hij bezag de voortekenen van de mondiale crisis vanuit het Aziatische perspectief. ‘Welbeschouwd zagen we al in augustus 2007 de eerste signalen, toen stabiele markten voorzichtig begonnen af te brokkelen. Voor het grote publiek begon de crisis ruim een jaar later, met het omvallen van Lehman Brothers. Asset securisation, mijn werkveld, kwam toen ook in opspraak. De minder hoogwaardige varianten van deze in de internationale geld- en kapitaalmarkt gefinancierde diensten werden gezien als medeveroorzaker van de crisis. En dat raakt je.’

Graaiende bankiers

Hoewel de voortekenen van de crisis al ruim een jaar eerder zichtbaar waren, werd Berger toch overvallen door de ernst en enorme omvang ervan. ‘Het automatische vertrouwen was er ingeslopen. Er werken zoveel slimme en talentrijke mensen binnen de financiële sector. Toch heeft de crisis ons allen kunnen verrassen. Het beeld dat ontstond, van graaiende bankiers, herkende ik ook niet. Maar als je enkel de kranten leest, dan mis je de nuance. Daarom had ik behoefte aan zelfreflectie, ik kon én wilde de kritiek niet naast me neerleggen.’

Met die insteek ging Berger rondkijken. Al snel kwam hij bij Comenius terecht. ‘Ik had al vaker naar de leergangen van Comenius gekeken. De opzet spreekt me enorm aan en de faculteitsoverstijgende view past goed bij mijn brede oriëntatie.’

Toen Comenius startte met de themaleergang Financiële Ethiek, was de keuze snel gemaakt. ‘Onze groep was erg gemêleerd, met deelnemers uit accoun-

tancy, pensioenfondsen, toezichthouders en banken. Maar het was wel goed, dat ze allemaal uit de financiële sector kwamen. Anders worden de discussies te algemeen, nu creëerden we echt diepgang in onze beschouwingen. De presentaties vanuit verschillende disciplines over de morele en ethische aspecten waren erg waardevol en daagden uit tot verder denken en zelfreflectie.’

Regeldruk

Sinds Berger terug is in Nederland is hij van functie veranderd. De financieel specialist werkt nu op de afdeling Asset & Liability Management, waar het gaat om balansbeheer en het monitoren en managen van de kapitaalpositie van de bank. Ook schrijft Berger een herstelplan, in het kader van de crisis. ‘Wereldwijd vinden toezichthouders dat banken met betere plannen moeten komen om zichzelf overeind te kunnen houden in tijden van crisis. Eigenlijk is het een soort levend testament.’

Berger heeft een dubbel gevoel bij de toenemende regeldruk. ‘Er ligt nu te veel de nadruk op regels en controlemechanismen. Het is eigenlijk belangrijker dat je de juiste dingen doet. Wanneer we ons blind gaan staren op regels dan verliezen we de context uit het oog. En ook dat kan gevaarlijk zijn.’

Anderzijds begrijpt Berger, mede ingegeven door de themaleergang Financiële Ethiek, ook wel dat het vertrouwen in de bancaire sector een flinke knauw heeft opgelopen. ‘Als we ethiek meer actief zouden uitdragen, dan wordt het ook vanzelf onderdeel van onze bedrijfscultuur. En dat begint bij de top van elk bedrijf: daar moet het goede voorbeeld worden gegeven en uitgedragen.’

Berger denkt dat ook deze groep veel kan hebben aan de themaleergang Financiële Ethiek. ‘Ik geloof dat de leergang een aanrader is voor velen uit de financiële sector. Het is erg waardevol om vakoverstijgende inzichten op te doen. Ik geloof sterk in permanente educatie; vandaar dat ik deze leergang zelf bekostigd heb. Voor mijn gevoel zit ik nu halverwege mijn carrière, dus in de twintig jaar die ik nog moet werken heb ik nog veel te leren. Persoonlijke ontwikkeling is belangrijk, voor jezelf, maar óók voor de organisatie.’

TEKST >

TOM RUSTEBIEL

FOTO >

BERT JANSSEN

STARTDATA

13 oktober 2011

Chinese Comenius Course

6 november 2011

American Comenius Course

17 november 2011

Nationale Comenius
Leergang

23 november 2011

Europese Comenius
Leergang

1 december 2011

Themaleergang Financiële
Ethiek

KIJK VOOR MEER INFORMATIE OP:

> www.comeniusleergang.nl

Aanwinsten

Sinds de stichting in 1614 heeft de Groningse universiteit de traditie dat het portret van hoogleraren wordt aangeboden aan de alma mater.

J.G. Aalders

Gynaecologische oncologie (1988-2004)
door Annemarie Busschers

S. Daan

Gedragsbiologie (1996-nu)
door Gerrit Breteler

Inlichtingen over schenking van portretten:
prof.dr. G. Boering, tel. (050) 541 6483 of
gtboering@hetnet.nl. Meer afbeeldingen vindt u
op www.rug.nl/museum.

Tenzij anders vermeld beginnen oraties om 16.15 uur. Meer informatie: neem contact op met Monique Peperkamp, tel. (050) 363 5290, of raadpleeg de universitaire agenda op www.rug.nl. Wijzigingen voorbehouden.

ECONOMIE EN BEDRIJFSKUNDE

13 september 2011

prof.dr. K.F. (Kasper) Roszbach
Banking and finance

18 oktober 2011

prof.dr. D.P. (Dirk Pieter) van Donk
Operations management

8 november 2011

prof.dr. I.F.A. (Iris) Vis
Industrial Engineering

8 november 2011

prof.dr. K.J. (Kees Jan) Roodbergen
Quantitative logistics

MEDISCHE WETENSCHAPPEN

20 september 2011

prof. dr. B. (Benno) Roozendaal
Neurobiologie van cognitie

4 oktober 2011

prof.dr. T.W.L. (Thomas) Scheeren
Anesthetic and cardiovascular physiology

1 november 2011

prof.dr. G.H. (Truuske) de Bock
Oncologische epidemiologie

RECHTSGELEERDHEID

27 september 2011

prof.dr. A.L.B. (Aurelia) Colombi Ciacchi
Recht en bestuur

11 oktober 2011

prof.mr.dr. M.S. (Mijke) Houwerzijl
Europees en vergelijkend arbeidsrecht

GEDRAGS- EN MAATSCHAPPIJ- WETENSCHAPPEN

25 oktober 2011

prof.dr. H.W.E. (Hans) Grietens
Orthopedagogiek

15 november 2011

prof.dr. S. (Sabine) Otten
Intergroepsrelaties en sociale integratie

26e jaargang
2e nummer/juli 2011
ISSN 0921-1721

Broerstraat 5 is een gratis kwartaalmagazine voor alle afgestudeerden en gepromoveerden van de Rijksuniversiteit Groningen, inclusief oud-cursisten van de Academische Opleidingen Groningen. *Broerstraat 5* wil ertoe bijdragen dat het contact tussen de universiteit en iedereen die daar onderwijs heeft gevolgd in stand blijft en zo mogelijk intensiever wordt. Heeft u opmerkingen of ideeën? Laat het ons weten!

Redactieadres

Redactie Broerstraat 5
Postbus 72
9700 AB Groningen
Telefoon (050) 363 52 36
redactieB5@rug.nl

Internet

www.rug.nl/broerstraat5

Redactie

Fenneke Colstee-Wieringa
Gert Gritter
Yvonne Jordens-Streng
Bert Wolfkamp

Hoofredactie

Fenneke Colstee-Wieringa

Ontwerp en lay-out

In Ontwerp, Assen

Druk

Habo DaCosta, Vianen
Oplage 69.000

Adreswijzigingen

De RUG hecht veel waarde aan contact met oud-studenten. Conform de Wet Bescherming Persoonsgegevens gaat de universiteit zorgvuldig met adresgegevens om. Indien u wijzigingen wilt doorgeven of contact niet op prijs stelt, dan kunt u zich wenden tot:

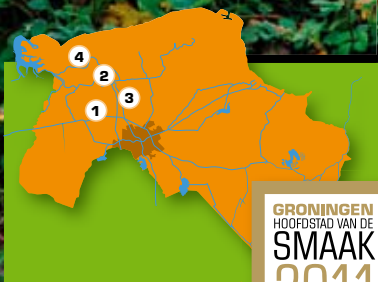
Alumnirelaties RUG

Rijksuniversiteit Groningen
Postbus 72
9700 AB Groningen
Telefoon (050) 363 30 61
alumni@rug.nl

Dick Soek

- > Chef van het 'Schathoes' (Leens)
- > Michelin-ster
- > Held van de Smaak 2007
- > Auteur van 'Koken op het Hogeland'
- > Eigenaar van de Piloersewaborg (foto)

PROEVEN

GRONINGEN
HOOFDSTAD VAN DE
SMAAK
2011

PROEF DE GRONINGER OOGST

“De charme van Groningen zit 'm voor mij in het tijdloze, het aardse. Tegen gasten zeg ik altijd: zorg nou dat je 's ochtends wakker wordt in, bijvoorbeeld, de Piloersewaborg in Den Ham¹, maak na het ontbijt een lange fietstocht door het gebied Middag Humsterland², stop in ieder geval voor een borrel bij café Hammingh in Garnwerd³ en kom dan pas bij mij dineren in het Schathoes⁴. Wij gebruiken zo veel mogelijk verse producten uit de directe omgeving. De smaakbeleving is overweldigend als je die groene kaasweiden, die zwarte kleiakkers en die palingrijke vaarten eerst met eigen ogen hebt gezien.” **Dick Soek**

Groningen is dit jaar 'Hoofdstad van de Smaak'. Een mooi moment om de stad en provincie te bezoeken. Laat je inspireren door bijzondere en smaakvolle arrangementen en tips. Vraag de gratis brochure aan op genieten.groningen.nl

ER GAAT NIETS BOVEN GRONINGEN

Een vergeten jongensdroom werd werkelijkheid voor de ene bedrijfskundige. De andere nam de leiding over van een oud familiebedrijf.

TEUN COENEN (34)

SSTUDIE > bedrijfskunde 1995-2003

WERK > piloot bij Transavia

HUIS > tussenwoning in Vught

HUISHOUDEN > getrouwd met Mayke (32), vestigingsmanager uitzendbureau; Mies (4), Saar (2), baby Hein

JAARSALARIS > 62.400 bruto

'Mijn ouders zeiden: Jij wilde toch ooit piloot worden? Ik zei: Verrek ja. Het was een jongensdroom, maar ik was het vergeten. Toch ging ik bedrijfskunde doen. Dat beviel. Tot de stage. Toen kwam ik erachter dat ik niet gemaakt ben om te functioneren in een organisatie waar veel vergaderd wordt. Ik overwoog het Korps Mariniers. De uitdaging in het fysieke, uitgezonden worden, dat leek me mooi en ik werd ook aangenomen, maar ik had mijn scriptie nog niet af. En ik wilde echt afstuderen. Ik schreef me in voor de KLS, de luchtvaartschool van de KLM op vliegveld Eelde. Ik haalde mijn basisopleiding piloot en daarna nog een type-kwalificatie voor de Boeing 737. Ik nam een flink risico. Voor de opleiding moest ik een lening van 120 duizend euro afsluiten. Banken staan voor je in de rij. Maar je moet wel een baan vinden. Dat was niet makkelijk. Ik kwam eerst bij KLM op de afdeling loadcontrol, waar ik me bezighield met beladingen voor vliegtuigen. Sinds september 2007 ben ik co-piloot bij Transavia. Dat is een echte vakantiemaatschappij. Egypte, Canarische Eilanden, Marokko, Spanje, Frankrijk, Italië, Griekenland, Turkije. En in de winter naar wintersportbestemmingen. Veel mensen denken dat een co-piloot alleen de stuurknuppel overneemt als de captain onwel wordt. Maar normaalgesproken vliegt de een heen en de ander terug. Wie niet vliegt doet de regelingen, het radioverkeer, de brandstofplanning. De captain heeft wel de eindverantwoordelijkheid. Ik word op termijn ook captain, dat is wachten tot het je beurt is, tot er iemand met pensioen gaat. Je hebt het meeste werk op de grond, met het voorbereiden van de vlucht. Als je eenmaal in de lucht hangt is het redelijk rustig. Negentig procent van de vluchten verloopt tamelijk standaard. Piloten vinden het leuk als er wat gebeurt. Spannend weer, of als er iets misgaat. Nog steeds, als ik een rondje om zo'n Boeing loop om te kijken of er niks kapot is, denk ik: Heb ik dit net gevlogen? Een vliegtuig met 180 man? Het blijft een rare gewaarwording.'

ERIC WIEGEL (36)

STUDIE > bedrijfskunde 1995-2002

WERK > eigenaar wijnhandel/slijterij Dikkers, www.dikkers.nl

HUIS > in centrum Hoogeveen, historisch pand naast de zaak

HUISHOUDEN > getrouwd met Roos de Jager (36), eigenares brasserie in Hoogeveen

JAARSALARIS > betaalt zichzelf standaard 39.000 euro uit de zaak

'Dikkers is een oud familiebedrijf. In 1856 gesticht door de Joodse broers Stibbe, in 1900 overgenomen door Albert Dikkers. Het zit al bijna zeventig jaar in onze familie. Mijn overgrootvader van moederskant, Frederiks, had een relatie met meisje Dikkers. Toen zij overleed, is de zaak bij onze familie terechtgekomen. Ik heb van jongs af aan in het bedrijf meegelopen. Doosjes versjouden, opruimen. Het werd steeds intensiever. Helemaal toen mijn oom die de zaak runde ernstig ziek werd. In 1998 koos ik voor mijn studie. Ik studeerde af en ging bij projectontwikkelaar AM werken. In december nam ik vakantiedagen op, dan was de piek bij Dikkers. Ik bleef venoot op afstand. Mijn moeder had de leiding. Ik vond de projectontwikkeling leuk. En daar lagen de carrièremogelijkheden. Waarschijnlijk was ik daar gebleven als niet in 2005 mijn tweede moeder verongelukte, net zoals vijfentwintig jaar eerder mijn natuurlijke moeder. We hebben een wijnhandel annex slijterij, een groothandel in dranken en we leveren kerst- en relatiegeschenken. Toen ik het bedrijf overnam waren we te groot geworden. De winkel zit nog in de Brinkstraat, maar de rest hebben we naar een industrieterrein verhuisd. Met wijn ben je nooit uitgeleerd. Het blijft de kunst om mooie wijnen te vinden. Ik ben er spelenderwijs ingerold en zo heb ik geleerd om wijnen te herkennen en waarderen. Je hebt een wijn voor elk moment. De smaak wordt heel erg bepaald door de gemoedstoestand waar je zelf in zit. Iedereen kent wel het verhaal: Lekker op vakantie geweest en op een terras een fantastische rosé gedronken. Je gooit de kofferbak er mee vol, maar in het druilerige Nederland smaakt het opeens niet meer. Ik heb een emotionele binding met mijn bedrijf, dat is logisch, maar puur op emotie kun je geen zaak runnen. Hoewel het een familiebedrijf is, is het niet per se zo dat ik tot mijn pensioen hier aan vast zit. Ik ga nooit met een molensteen om mijn nek lopen. Als de lol er vanaf is, komt er vanzelf weer wat anders.'